

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 39

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS. 25 d. Rugsėja (September), 1924

KAINA 5 CENTAI.

Vol. X.

LIETUVA RENGIASI MOKET SUVIENYTOMS VALSTIJOMS SKOLA.

Bulgarijoje civiliška karė. Francuzijos komunistų audra. Dvi naujos republikos Turkestane. Nežinomos ligos epidemija Prusijoje. Katastrofa Wyomingo kasyklose. Svetimžemiai varomi iš Mandžurijos. Policija uždarė Ludendorfo kanceliariją. Suėmė Vorovskio žudiką. Vokiečiai mato suokalbių prieš Sav. Valstijas.

LIETUVA MOKĖS SAVO SKOLAS.

New York, N. Y. Dvi Europos valstybės rengiasi Suvienytooms Valstijoms mokėt savo skolas. Tomis valstybėmis yra Jugoslavija ir Lietuva; Jugoslavija Suvienytooms Valstijoms yra skolinga 61 milijonai, gi Lietuva šešis milijonus doliarų. Jodvi mokės savo skolą per 62 metus, mokant po trečią, ar pusketvirto nuosimčio. Iš visų Europos valstybių tik Anglija ir Finija ikišiol mokėjo savo skolas Suvienytooms Valstijoms, dabar po šių pirmutinėmis bus Lietuva ir Jugoslavija.

BULGARIJOJE UZSIKURĖ NAMINĖ KARĖ.

Berlin, Vokietijoje. Nuo seniat laukta naminė karė Bulgarijoje, jau užsikurė. Sofijoje jau eina mušiai tarpe lojalistų ir Macedonijos sukilėlių, mažesni susirėmimai abiejų pusių atsikartoja visoje šalyje. Valdžia paskelbė visoje šalyje karės stovį ir žmonėms iš namų miestuose leista išeit tik per aštuonias valandas. Lojalistai bombardavo sukilėlių tvirtovę Petrič, kur mušiuose lojalistų krito 150 ir apie trys šimtai tapo sužeistais. Apie sukilėlių nuostolius žinių nėra.

KOMUNISTAI NORĖJO MUŠT PRIEMERĄ.

Paris, Francuzijoje. Francuzijos priemeris Herriot nuvyko į Marsielles peržiūrēt kariūnė. Kaip tik jis išlipo iš torpedinio laivo "La Provence" ir įėjo miestan, tuojaus jį apsupo minios žmonių su dideliais šūkavimais "lai gyvuoja", kiti jį ėmė bert gėlėmis, dar kiti artinosi jį pasveikint savo rankas atkišę. Tuokart iš minios ėmė artyn jo veržtis burliai komunistų, grumodami kumščiomis ir nendrinėmis lazdomis ir šaukdami "Amnestija!" Policija tuojaus apsupo priemerą ir greitai jį nuludėjo į geležinkelio stotį, iš kur priemeris iškeliavo į Paryžių.

DVI NAUJOS REPUBLIKOS TURKESTANE.

Taškent, Turkestane. Kad daugiau užganėdint Turkestano provincijoje sugrupuotas tautelės, centralinis komitetas pergrupuoją visą provinciją, įsteigiant joje

dvi naujas republikas, butent Bohara ir Kiva pavadinama Uzbekastano autonomiška republika ir Tadiktautos, padalintos į Sir Darja ir Semričensko apskrčius, suglaudžiama į Kirkizijos republiką. Sakoma, jog tuomi bus nuramintos visos tautelės, kurios pasiganėdinę savo autonomija, nekels maištus ir taip visas kraštas nurims.

NAUJOS LIGOS EPIDEMIJA PRUSIJOJE.

Berlin, Vokietijoje. Baltiko jurių pakraščiuose, taipgi Karaliaučiaus aplinkėse apsiėiškė nauja liga, kuriai vardas dar nėra surastas. Pirmiau ši liga buvo patėmyta tarp žmonių, bet pastaromis dienomis ji apsiėiškė ir tarp paukščių. Ligos apimtas gyvunas pirmiausia netenka galės judint savo kuno narius, pasikui patenka paralyžiui. Sakoma, jog ligą platina vanduo. Kol kas, niekas nesirūpina, idant šiai epidemijai užbėgus kelią.

EKSPLOZIJĄ UZGRIOVĖ KASYKLAS.

Kemmerrer, Wyo. Sublet kaimelyje, Kemmerrer Coal Co. kasyklose ištiko didelė gazų eksplozija, kuri užgriovė visas angas ir tuom palaidojo veik visus kasyklose dirbusius darbininkus; iš dviejų šimtų darbininkų, tik dvylika jų spėjo gyvąs pabėgt. Iš Rock Springs atvykusi komanda ikišiol iš kasyklų išėmė trisdešimtis penkis lavonus, gi kitų ikišiol dar nesurandama kasyklų griuvėsiuose. Kompanijos valdininkai atsisakė suteikt smulkmeniškų nurodymus šios katastrofos priežasties.

LIEPIA SVETIMTAUČIAME IŠSIKRAUSTYTI.

Mukden, Mandžurijoje. Mandžurijos kariškas diktatorius Čeng-Tsao-Lin raštu apreiškė svetimų valstybių atstovybėms ir konsulatams, jog netrukus gali prasidēt bombardavimas Chinijos rubežiaus tarpe Čingvato ir Šankankvaino, todėl reikia tikėtis pavojaus gyventojams, ir todėl pataria visiems svetimtaučiams išsikraustyt iš Mandžurijos kaip greit galima. Hinijos laivai artinasi prie Kiatungo, Hvantugo ir Lungvaho.

UDARĖ LUDENDORFO KANCELIARIJĄ.

Berlin, Vokietijoje. Kad Bavarijoje nesusilaukus sukilimų, koki čia buvo pernai, kuomet Ludendorfas su savo pagalbininkais buvo sukelęs net kruvinas kovas, Municho policija apsupo Ludendorfo kanceliariją ir areštavus visus jos darbininkus, kanceliariją uždarė. Kanceliarijos rekordus ir visus areštuotus darbininkus policija išsiuntė į Berlyną. Tarpe areštuotųjų buvo kelias buvusių vokiškų generolų ir todėl manoma, jog jie rengė vėl kokias intrigas prieš Berlyną.

SUĖMĖ VOROVSKIO ŽUDIKĄ CONRADI.

Geneva, Šveicarijoje. Čia policija suėmė Maurice Conradi, šveicarą, kuris pernai Gegužio mėnesyje, Lausanoj nužudė Rusijos pasiuntinį Vorovskį. Policijai jį suimt pasiekė viename kabarete, girtą, kuomet jis rankoj laikydamas užtaisytą revolverį, grumojo juom šokikėms, žadėdamas jas visas iššaudyt. Jis buvo girtas, vos pastovėjo.

ARMENIJOJE DIDIS ŽEMĖS DREBĖJIMAS.

Konstantinopol, Turkijoje. Čia gauta žinios, jog Armenijoje, visose Erzerumo aplinkėse smarkiai drebėjo žemė. Sugriuvo daugiau negu 102 kaimai ir miesteliai. Griuvėsiuose žuvo pora šimtų žmonių gyvasčių ir šiaip viskas sunaikinta. Daugybė žmonių, netekusių savo turto nē pastogės, dabar gyvena laukuose, tik raudonojo kryžiaus draugijos šelpiami.

TABAKO RUKYMAS MAIŃO MOTERIŲ IŠVAIZDA.

Vienna, Austrijoje. Pastarais laikais tarpe Austrijos moterių įėjo madon tabako rukymas įvairiuose pavidaluose, ir kuom toliau, tuom labiau tarp moterių tabako rukymas platinasi. Dėl tabako rukymo tarp moterių matosi aiškus išvaizdos keitimasis. Oda gelsta, nosis ir smakras smailėja, akys darosi platesnės, lupos nustoją raudonumo, ir ant veido randasi ženklai plaukų dytarsi. Iš to sprendžiama, jog netrukus austrai turės savo moteris kitokias negu kitos šalys, nes joms taip kaip ir vyrams, augs barzdos ir usai.

MATO SUOKALBIUS HINIJOS REVOLIUCIJOJE.

Berlin, Vokietijoje. Vokietijos politikai mato šiadieninėje Hinijos revoliucijoje suokalbius Japonijos su Hinija, kad įsitraukus į Aziją Suvienytas Valstijas ir pasikui su pagelba Azijos ir tujų Europos valstybių, Suvienytas Valstijas sumušus ir tuomi atkėrsijus joms už uždraudimą aziatams imigracijos. Jie tikrina, jog tai yra sveikas išrokovimas.

BADAUS, KAD ISMELDUS TAIKĄ.

Simla Punjab, Indijoje. Indų nacionalistų vadas Mohandas Gandhi, išleido atsišaukimą į visus indus, kaip mahometonus taip ir konfucistus, kviesdamas abejis pamest savo nesutikumus ir liautis tarpe savęs vedus tikybines kovas. Kad pribaudus tuos, kurie jo atsišaukimą nepaklausys, jis pasiėmė badaut per dvi savaiti, idant Dievas ateitų jam pagelbui, ir neklaušadas nubaustų.

RUSAI UŽĖMĖ VRANGEL SALĄ, SIBYRE.

Washington, D. C. Šiaurinėje Sibyro dalyje yra sala vadinama Vrangel. Salą ikišiol savinasi Rusija, Japonija, Suvienytos Valstijos ir Kanada. Suvienyty Valstijų eksploatatoriai ją buvo prijungę prie Suvienyty Valstijų 1881 metuose, pernai Anglijos ekspeditoriai ten paliko iškėlę Anglijos vėliavą. Dabar iš Petropavlovskio atplaukęs Rusijos laivas "Krasnij Oktjabr" (raudonas spalīs) su savo igula, paėmė nelaisvėn ten gyvenusių žmonių burelį (vienas Suvienyty Valstijų pavaldinis ir 11 eskimosų) ir iškėlus Rusijos raudoną vėliavą, laivas nuplaukė atgal.

PARĖJO IŠ BAZNYČIOS IR PASIKORĖ.

Fiskdale, Mass. Albertas Senecal, penkiasdešimtis vienu metų amžiaus, nuėjęs batonyčion išklaušė pamaldų toms pasibaigus, ramiai parėjo namo ir niekam nieko nisakė, kasžinkur išėjo. Kadangi jis ilgai negrįžo, namiškiei pradėjo jo jieskot ir, atrado sodelyje jį pasikorėrusiu po abelę. Kadangi jis visą savo gyvenimą buvo sveikas ir normališkas žmogus, tad dabar niekas negali atspēt priežastį, kuri jį privedė prie saužudystos.

FIRMAMENTE PASIRODĖ NAUJA KOMETA.

Washington, D. C. Neseniai Vokietijos astronomai firmamente surado naują kometą, kuri dabar jau matoma ir Suvienytoose Valstijose, tuojaus po saulės nusileidimo. Ji keliauja šiaurynytame firmamento krašte, į pietus nuo žvaigždės Arcturus. Kometą yra labai šviesi, šviesesnė už visas buvusias mūsų padangėje. Ji galima matyt net ir su silpnu teleskopų pagelba. Apie jos kelionę dabar renka žinias Cambridgio universiteto profesoriai.

BUVO UZMIRŠTAS BETA LIKOSI NUBAUSTAS.

Boston, Mass. Cambridge, kriminališkame teisme, kada teisėjas, pabaigęs visas bylas, vilkosi šalįn savo juodąjį žiponą, prie jo priėjęs Tamas Pentz iš Medfordo, kuris buvo kaltinamas už peržengimą automobilių taisyklių, paklausė, kodėl jo byla nebuvo išsautka. Teisėjas užsimovė savo žiponą ir susijieškojęs byla, Pentz'ą pasmerkė trims metams kalėjiman...

JAPONIJOJE DIDELĖS VIESULOS IR TVANAI.

Tokio, Japonijoje. Praėjusios savaitės pabaigoje, Čiba ir Saitama aplinkėse siautė didelės viesulos su lytais. Lytaus nupuolė taip daug, kad nuo vandens daugybės patvino visos lygomos ir net užsemta žemesni kalneliai. Tvanuose žuvo suvirš 100 žmonių, apart to dar trijų šimtų, nesurandama, galbut ir tie prigėrė. Vandens išplautiems kalnams slenkant, keliatas žmonių užgriuvo. Apie 40,000 namų ir kitokių triubų vanduo sunaikino, o kas išliko nuo tvanų, tą sunaikino viesulos.

MOKESČIAI BADUOLIŲ ŠELPIMUI.

Moskva, Rusijoje. Valdžia uždeda speciališkų mokesčius visiems gyventojams, kad surinkus dešimtį milijonų auksinių rublių, kuriais bus šelpiama pavolgio bado ištikti gyventojai. Kiekvienas darbininkas turės mokēt po 4 rublius, gi pramoninkai ir kiti pasiturintieji mokės po 250 rublių, iš ko susirinkus 20% visos reikalingos sumos, gi valdžia pridės 80% iš valstybės išdo.

PLAUKŲ KIRPIMAS NEŠA NAUDOS.

Paris, Francuzijoje. Modelistai, įveisę madą moterims kirptis plaukus, apsižiūrėjo, kad ši mada jiems neneša naudos, tik kirpikams ir skutikams ji apsimoka. Mat moterims plaukus kerptant jos nesitaiso brangias skrybėles, nēgi frizerijai duoda "užsidirbt". Kad išėjus iš šios blogos padėties, modelistai dabar aiškina, jog plaukų kirpimas gadina moterij išvaizdą, nes kerptant trupai plaukus ir skutant kaklus, plaukai kaskart darosi storesni, šiurkštesni ir tuomi jas daro panašias baidykloms. Patariama moterims išnaujo pradēt augint kasas.

PABUVUSIO AMŽIAUS GIMINĖ.

New York, N. Y. Čia gyvenanti žydė, gimus Rygoje, Mašė Urdangi apvaikščiojo savo pabuvusio amžiaus sukyktuves. Ji pati turi 114 metų. Į sukaktuvių vakarą atvyko jos brolis, laimingai dasigyvenęs 100 metų ir jo vyriausis sunus, susilaukęs 89 metų. Be tų sukviesta dar giminės, 35 moters ir 15 vyrų, taipgi visi jau pabuvusio amžiaus, kurių tarpe jauniausia ypata buvo 35 metų.

PADIDINS ATEIVIAMS MOKESČIUS.

Paris, Francuzijoje. Ministerij gabinetas tariasi padidint ateiviams mokesčius, tik dar nesutaria ant kiek tuos mokesčius padidins. Užrubežių reikalų ministeris stovi už padidinti 30 frankų, gi vidaus reikalų ministeris siulo dešimtis frankų. Ikišiol visi ateiviai, gyvenanti Francuzijoje tuomlaikiniai, mokesčių moka po dvidešimtis frankų.

JIESKOKIT, KAD NORIT.

Buffalo, N. Y. Tris po keturioliką metų mergės: L. Shields, B. Campbell ir E. Nithiani, išėję koncertan, daugiau namo nesugrįžo. Tėvai nesualukdami jų pradėjo manyt apie davimą policijai žinios ir ėmė jieskoti jų paveikslų. Bet vieton paveikslų, atrasta paliktas laiškas su pajuoka "jieskokit, kad norite". Ir apsižiūrėta, kad jos pasijėmė ir geresnius drabužius, ir visus savo paveikslus, kad apsunkinus jų pajieskoti.

DIDĖ VIESULA LIETUVIŲ KOLONIJOJ.

Thorp, Wis. Čia perbėgo Tornado viesulos sukuris, kuris padarė ne apskaitomus nuostolius, sunaikinant javų laukus ir suardant transportaciją ir komunikaciją. Be to viesulos griaujamuose namuose ir medžiuose žuvo penki žmonės, ir apie penkiolika tapo sužeistais. Tikimasi, jog vėliau nukentėjusių žmonių skaitlius pasididins (Thorp yra sena lietuvių ukininkų kolonija, isikurusi bene nuo 1899 metų. Ar iš lietuvių kas nukentėjo, tuomkart nežinoma).

ANKSTYVA ŽIEMA VAKARINĖSE VALSTIJOSE.

Chicago, Ill. Paskutinėse dienose praėjusios savaitės, vakaruose pasirodė žiema: Montanos valstijoje nupuolė sniegas taip, kad uždengė visą žemę. Idaho kalnuose sniegas taipgi pridengė žemę, ir atsikrepus šiauriam vėjui, oras labai atšalo. Wyomingo valstijoje sniego nupuolė iki keturių colių storumo, o Sand Lake aplinkėse atšalo iki tiek, kad vanduo prisidengė plonu ledeliu. Abelnai vakarinėse valstijose visur oras labai atšalo.

IŠ DARBO LAUKU

Athol, Mass. L. S. Starret firma, kurioje dirbama geležies ir plieno išdirbystei įrankius gavo daugybę naujų užsakymų, kurių išpildymui pradėjo dirbt virššlaikius. Šiaip visi fabrikai turi pilnai darbo ir veikia pilną laiką, apart kurpių dirbyklos Lee Brothers, veikusios per 75 metus, kurioje prieš metus sulaikyta darbai ir dabar išgabenama visos mašinos į Bostoną.

Manchester, N. H. 14,000 unijai priklausantių darbininkų, sutiko priimt Amoskeag Manufacturing Co. firmos pasiulymus, kuriais sumažinama visiems algos dešimtu nuosimčiu.

Paterson, N. J. Expert šilkų audyklos savininkai gavo teismo uždraudimą (Injunction), kuriuomi užginama darbininkų agitatoriams lankytis darbininkų namuose ir audyklos skyriuose, užginama taipgi straikuot ir straikeriams "pikietuot".

Žinios iš Lietuvos

Zemės bankas.

Kaunas. Šių metų Liepos mėnesyje pradėjo veikti Žemės bankas, kurio buveinė yra Kaune, Laisvės alėja po No. 15. Bankas atlieka visas statute permtomas operacijas.

Uždarė rubežius.

Raginė. Pasibaigus pjuities darbams, Lietuva uždarė perėjimo per Nemuną punktus, apstatydama karėvių sargyba, tad dabar į Klaipėdą galima keliauti tik per Bitėnus, arba Unter-Geseliną.

Savivaldybių rinkimai.

Kaunas. Rugsėjo 19 ir 20 dienose atsibuvo rinkimai į savivaldybę, visoj Lietuvoje, paprastą tvarką. Paskutinis terminas kandidatų sarašams įteikti pasibaigė Rugsėjo 28 d., 8 valandą ryto.

Radio stotis.

Kaunas. Galinga Radio stotis pradėta statyti Liepos mėnesyje. Stotis statoma Vytauto kalne už Parodos aikštės. Be reikalingų triobėsių, jau pradėta statyti ir du dideli bokštai. Stotis bus galutinai įrengta pabaigoje šių metų. Lumskis Juozas.

Apleistas Daukanto kapas.

Papilė. Čia yra palaidotas garbingas Lietuvos vyras, istorikas Simonas Daukantas, vietiniuose kapuose. Gaila, kad šio garbingo vyro kapas apleistas. Akmenyje raidės dyla, žmonės kojomis ant jo laipioja. Nors aptvert kam reikėtų pasirūpinti.

Užsimušė lakunai.

Kaunas. Iš 100 metrų augšči nupuolė orlavis su dviem lakunais, kurių vienas nuokart užsimušė, gi antras numirė nugabentas kariškan Kauno ligonbutin. Ties Prienais sudrebėjo Nemuno krantas. Krantas drebėdamas perplėšė Sabaliausko tvartą.

Lietuvos elevatoriai.

Kaunas. Elevatoriai tai yra labai didelės klėtys, į kurias pilama grūdus laikymui, valymui ir tt. Šį rudinį toki elevatoriai pradės veikti ir Lietuvoje. Vienas jų statomas Kaune, 4200 tonų įtalpos, ir antras Šiauliuose, 3000 tonų įtalpos (tonas, apie 62 pudai). Abu elevatoriai statoma valdžios lėšomis.

Lietuvos gyvuliai Belgijon.

Klaipėda. Klaipėdos krašto direktorija padarė sutartį su Belgijos firmomis, sulgy kurios iš Klaipėdos krašto bus Belgijon išgabenta 4,000 stukių galvijų, nepriskaitant kiaulių ir avių. Vokietijai neleidžiant gyvulius vežt geležinkeliais, jie bus gabunami laivais.

Kankinių vardo gatvės.

Liubavas, Mariampolės apskr. Mažas Liubavo miestukas, nedaug jame ir gatvių, bet visos gatvės aplaistytos nekaltų lietuvių kra-

čia lieka tamsūs, bemoksliai. Sugrįžo vėl tas laikas, kada motinos verpdamos mokino savo vaikučius lietuviškas raides. Šiadien tenka joms ir gi tas pats uždavinys atlikti. /Bažnyčioje lietuviams irgi nori užginti lietuviškas pamaldas. Ir užgins, nes jie labiausiai nekenčia, kas tik yra lietuviška. Visą gali iš žmonių atimti, net paskutinį duonos kąsnį, bet dvasios iš jų neisplės! Žmonės už savo šventas tiesas. Ir, Dieve duok jiems išvert iki galo!

Lumskis Juozas.

D-ro Basanavičiaus priimtuvės.

Palanga. Atvykus Palangon, karėvių sanatorijon lietuvių tautos atgimimo tėvui Dr. Jonui Basanavičiui, jį sutiko karininkai ir kariai. Buvo pasakyta kelias prakalbų ir įteikta daug gvyų gėlių puošty. Vietinės mokyklos vedėjo p. Untulio dėka, buvo iškljuota skelbimai, kuriuose buvo kreipiamasi į visos apylinkės visuomenę, kad prisidėtų prie pasveikinimo gerb. svečio. Apie 1 val. dienos, ties mokykla susirinko didokas burys žmonių ir griežiant karių orkestrai ėjo į karių Sanatoriją pasveikinti Dr. J. Basanavičių. Prieš išėjo Dr. J. Basanavičius; horas pradėjo dainuoti "Ilgiausių metų". Po dainų buvo pasakyta prakalbų, Dr. J. Basanavičiui išreiškus visuomenei padėką, duodų orkestra užgriežė himną, ir viskas baigėsi.

Seiniečių lietuvių vargai.

Lenkų valdžia taip turi suspaudusi lietuvius, kad jie toliau jau gyventi netesi. Mokesniai (padotkės) už viską tokį dideli ir taip dažnai jų reikalaujama, kad niekaip negali išsimokėti. Iš žmonių stačiai nori atimti paskutinį juodos duonos kąsnį. Ir taip padarys, jeigu tik ilgiau ponaus. Žmonės pinigų neturi, dėl to daugeliui ukiminkų tenka paskutiniai gyvuliai pusdykiai parduoti, kad atsilyginus valdžiai. Kas paskirtu laiku mokesčių neįstengia atiduoti, iš to pati valdžia paima gyvulius, patalinę, ar ką kitą. Ir reikia pasakyti, kad jau ne vienur tai padarė. Atsisakymų, kad pinigų žmonės neturi, ar prašymų, kad palauktų, nepriima jokių. Iš žemės kask, o jiems atiduok. Tai mokesčiai, o kur jų kiti "broliškuimai"?

Valdžia nori lietuvius ištautinti. Gimtąją kalbą iš jų atima. Aplink Seinus gyventojai visi yra lietuviai, o šia dien lenkų valdžia neduoda įsteigt ne vienos mokyklos gimtąją kalbą. Kiek jau vietiniai lietuvių kunigai (Jaseniauskas ir Dvaranauškas) priklabino valdžios duris, kad leistų nors vieną lietuviams mokyklą steigti, bet viskas veltui, ne kartą tik gavo į valias koliot. Žmonės nusistatę savo vaikučių neleist į grynai lenkiškas mokyklas. Taigi jų vaiku-

čiai lieka tamsūs, bemoksliai. Sugrįžo vėl tas laikas, kada motinos verpdamos mokino savo vaikučius lietuviškas raides. Šiadien tenka joms ir gi tas pats uždavinys atlikti. /Bažnyčioje lietuviams irgi nori užginti lietuviškas pamaldas. Ir užgins, nes jie labiausiai nekenčia, kas tik yra lietuviška. Visą gali iš žmonių atimti, net paskutinį duonos kąsnį, bet dvasios iš jų neisplės! Žmonės už savo šventas tiesas. Ir, Dieve duok jiems išvert iki galo!

Lietuvių kunigai kiekviena žingsnyje persekiojami. Net milicininkas yra iš Balstogės atsiųstas į Seinus, tam, kad prižiūrėtų ir trukdytų kunigų darbus. Kun. Dvaranauškas net kalėjimam buvo pasodintas už tai, kad pas jį rado lietuves moteris, kurios jam valgyt butu atnesusios. Laimingi žmonės, kad turi gerus dvasios vadus, už tai jie juos ir prilaiko. Pažink, pasauli, sunybes lenkų, kurie skriaudžia ir persekioja visokiais būdais pavergtus lietuvius. Užjauškime mes savo broliams seiniečiams, tarkime užuojautos žodelį, neužmirškime jų!

Iš Lietuvos darbininkų gyvenimo.

Kaunas, 4 Rugsėjo. Šiuometu kauniečių paprastųjų darbininkų — juodadarbių padėtis yra sunki ir daugeilio jų stačiai nepakenčiama. Iš juodadarbių kiek geresnėse sąlygose randasi padieniai—geležinkelio dirbtuvių ir kaikurių privatiųjų fabrikų darbininkai, uždirbantieji per mėnesį iki 200—300 litų. Tačiau reikia pažymėti, kad tokių laimingų, kurie įstengia uždirbt per mėnesį po 200—300 litų yra nekiek. Pavyzdžiui, geležinkelio linijų remonto padiniams darbininkams už dieną moka vos po 6 litus, o dirbantieji prie statybos darbų, už 8 valandas darbo dieną gauna po 7—8 litus ir t.p.

Prie šių dienų esamųjų Lietuvoje gyvenimui reikalingiausiomis prekėmis ir produktams kainų uždirbantiesiems per dieną vos po 6—7 litus, sunku yra ir pramist. O ypač su šeima žmonėms tokių menkų uždarbių stačiai neužtenka, nė ant juodos duonos ir druskos, o jau apie nusipirkimą drabužių ir apavų, tokiems netenka nė svajoti. Todėl ir nenuostabu, jog esant tokiai padėčiai, neretai tenka matyt dirbančius prie geležinkelių ir kitūr, basus, apdriskusius žmones.

Sunki padėtis yra tų darbininkų, kurie mažai uždirba, o apie bedarbius tai nėra ką ir kalbėti. Tuometarpu gi bedarbių, kiek teko girdėt iš patikėtinų šaltinių, Kaune dabar esą apie 700 žmonių. Gi pastaromis dienomis girdėt gandai, kad iš geležinkelių dirbtuvių ir stocijų dar busią atleista nuo darbo 10 nuosimtis esančiųjų darbininkų. Kiek tuose gandoose yra teisybės, parodys netolima ateitis. **Kauno darbininkas.**

Zemėsneji žemės ukio mokykla.

Zypliai. Šių metų Rugsėjo 1 d. Zyplių dvare, Luš šių valsčiaus, Šakių apskr., valdžios lėšomis atidengta Zemėsneji žemės ukio Mokykla. Mokslas tęsis 2 metu: pradėdant nuo Rugsėjo 1 d. ir baigiant teoriskoms pamokoms, Gegužės mn. ir praktikos pamokoms—Birželio mėnesiu. Dėstoma Lietuvių kalba, tikyba, istorija, geografija, aritmetika, braištadien yra pasiryžę kovoti už savo šventas tiesas. Ir, Dieve duok jiems išvert iki galo!

Ištojameji kvotimai buvo Rugsėjo 18 ir 19 dienose, o esant vietos galima bus laikyti ir vėliau. Prašyma galima paštu siųsti, arba ypatingai įteikti mokyklos vedėjui. Prie prašymo reikia pridėti: 1) gimimo metrikai, 2) išeito mokšlo liudijimas. Mokyklos antrašas: Paštas Šakiai, Zyplių žemės Ukio Mokykla. Mokyklos vedėjas J. Banaitis.

Kauniečių darbininkų tarpusavė partviška kova.

Kaunas. Lietuvos darbininkai, o ypač kauniečiai, iš politiško atžvilgio yra iškriekę ir išsidaliję bent į kelias politiškas grupas, turinčias visai skirtingus siekius. Ant kiek teko pažinti kauniečių darbininkų politiška nusistatymą, tenka pastebėti, kad didžioji darbininkų dalis yra sulenkiję ir nepriklauso jokiai politiškai organizacijai. Antra ir gana žymi darbininkų dalis randasi kunigų įtakoje, iš kurių vieni jų priklauso Darbo Federacijai, juozapiečiai, pavasarininkai, zitetės, krikščionysdemokratai.

Kairiame sparne mažuma priklauso arba simpatizuoja valstiečiams - liaudininkams ir šiaip mažuma (nors kiek ir daugiau negu v. liaudininkų), yra bolševikai ir bolševikuojanti, ir kiek daugiau darbininkų yra socialdemokratai arba jiems prijauciantieji. Kadangi visos paminėtosios darbininkų grupos, ypač kraštutinės, iš dešinės ir kairės pusės turi griežtai skirtingus siekius

ir kiekviena iš jų nori patraukti savo pusėn platesnius liaudies sluogsnius, todėl toms grupoms prisieina vest smarki kovą, ir kovojava, kas kaip išmano ir išgali žodžiu, per spauda, kad kartais griebiasi net slykščios prievartos. Kovoje už svuolius reikalus savo nahališkumui labai pasižymi bolševikai, kurie surengiamose darbininkų susirinkimuose užpuola netik federantus ar liaudininkus bet ir socialdemokratus. Bolševikai kauniečių darbininkų susirinkimuose jau yra padarę užpuolimus ne vieną kartą. Štai ir dabar, artinančes rinkimams į miesto savivaldybes, Kauno socialdemokratai, su tikslu paigiatuoti už savuosius kandidatus, šeštadienyje, 30 ir sekmaidenyje, 31 Rugsėjo, buvo surengę savo mitingus. Surengtieji jų mitingai bolševikų pasiryžymu tapo nutraukti, neturėję jokių pasekmių. Išardymui s. d. mitingų, darbą bolševikai atliko labai organizuotai ir kaip matyt, iš anksto nustatytu planu. Butent, per abu sykius iš pradžios mitingų jie sėdėjo salėje armiai, bet kada socialdemokratų kalbėtojai užbaigia kalbas ir susirinkusiemis klausytojams lieka padaryti savo išvadas, tada bolševikai, lyg kieno tai diriguojami, sukelia didžiausį trukšmą: rėkia, šaukia, švilpia ir tol nepaliauna trukšmave, kol žmonės išeina iš susirinkimo salės. Išeidami iš salės per abi dieni trukšmadariai šaukė susirinkusius balsuoti kiek už tikrųjų darbininkų sarašą, 21 numerį o "socialpartidavėliams" ir kitiems darbininkų klesos priešams nepaduoti nė vieno balsu. Trukšmą kėlė daugiausia žydai.

Taip tai pasielgė didžiausi laisvių skelbėjai, kad vietoj leist laisvai išsireikšt ir kiekvienam spręst kur butų teisybė, jie pavartojo prieš visus žiauriausią prievartą. Ką jie laimėjo savo tokiu pasielgimu, tai jau čia visai kitas klausimas.

Lietuvos sunus.

PAJIESKOJIMAS.

Ona Astreikienė, iš Sag Harbor, Long Island, vėkliaus gyvenusi 60 East 109 Street, New York City, prašoma pranešt prieglaudos vardą ir adresą, kur vaikai patalpinti. Lietuvių Biuras, Foreign Language Information Service, 119 West 41-st street, New York City.

Severos Gyduoles užlaiko Seimynus sveikata.

DĒL NEVIRINIMO

sustiprinimo nusilpnėjusių ir stokos apetoito vartok

SEVERA'S BALZOL.

Abelnas stiprintojas vyrams ir moterims.

Jis mašina kraują, paugdo virinimą, reguliuoja atidalinimus, stiprina organus prie normališkos veikmės.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

SEIMYNINKEMS KELRODIS
Rašo ISABELLE KAY

Lietuvė seimyninkė Amerikoje visados trokšta gaut patarimų pagerinimui jos žinojimo atliknėjant pareigas kaip seimyninkė ir motina. Šitose skiltyse kas savaitę tilps straipsneliai, kurie bus idomūs kiekvieni Lietuvel seimyninkei.

RODYKLĖ No. 20.

Nėra kito paskiro maisto nuo kurio sveikata ir gerovė abelnos seimynios priklauso kaip gera duona. Duona, abelnai, yra maistingas ir ekonominis maistas. Namsė daromų turi saldų skonį ir rušį, kokią kita duona negali turėt. Žinant kaip pasidaryt gerą duoną pagelbsti išmokyti kitus valgius gaminti. Paprastą duoną tankiai neturi maistingumo. Turint praktikt daryt ją su razinkomis naudojant gryną kvietinius miltus ar sėlenas. Sekantis receptas parodys kaip padaryt duoną, kuri turės skonį kaip pyragas.

Razinkinė duona
Sponge—1 puskvortė drungno vandens
1 kvorta (1 svaras) miltų
Smotas mielių

Vakare sutrupink ir pamerk mieles per 20 minučių drungname vandenyje. Sumaišyk su miltais iki vidutiniškos, minkštos tešlos (sponge). Uždėnk. Leisk kilt šiltoje vietoje per naktį. Tešla—Sponge kaip viršuje

1 puskvortė drungno vandens arba užvirinto pieno ir atvėsinto
3 saukštukai druskos
8 saukštai (½ puoduko) cukraus
4 saukštai uždaro
2 puodukai sėkluočių razinkų
2 kvortos (2 svarai) ar daugiau sijotų miltų (šiltu, bet ne karštu).

Ryte sumaišyk tešlą su vandeniu ar pienu, druska, cukrum, uždaru ir razinkomis, gerai sumiltuotom. Dadėk miltus ir maišyk net tešla bus vidutinė. Minkyk apie 10 minučių. Leisk kilt iki padvigubės, per 2½ valandas. Suminkyk. Leisk vėl kilt iki kolei padvigubės. Kepk vidutiniam karštyje. Pyragaičiai galima iš tos tešlos pasidaryt dadėjus daugiau cukraus ir uždaro į dalį tos pat tešlos.

Grožės Patarimai

Plaukai neturėtų pradėt žilt pirm pasiekimo penkiasdešimtis metų amžiaus, jeigu jie bus užlaikomi švariai ir sveikai. Abelnai tamsūs plaukai greičiau pradeda žilt negu šviesūs. Sausi plaukai linkę greičiau nustum savo spalvos negu turinti savyj aliejaus. Senu faktu yra, jog didesnio amžiaus žmogų negalima išgydyt iš pražilimo. Galima pirkt vaistines daug produktų, kurių išdirbėjai sako galima jais išlaikyti plaukus nuo pražilimo. Nėra nustatyta kaip tankiai reik mazgot plaukus ar naudot gerą plaukų toniką. Vienok patartina pasitart su geru žinovu apie žilimą.

Ypatiška Sveikata.

Pasirinkimas ir naudojimas muilo yra labai svarbu užlaikyme odos ir kuno gerovj sveikatoj. Muilai daroma mašiant alkali ir riebalus. Muilai daromi kieti ir skysti sulgy reikalo naudojimui. Pigūs muilai yra iš prastų riebalų ir nukvepinti, kad nebūtų žymu pigių riebalų. Naudodami pigų muilą patirsit, jog jis suaižo odą. Minkštas muilas reikia naudot mazgajimui galvos, o kietas valymui kuno. Parlavimui yra daugybė muilų ir kožnas turi savo abelną vertę. Maudymuisi naudot gera castile arba glycerino muilas. Mazgajimui tulų dalių kuno, reikia naudot muilą ant sponžio ar minkšto šepetio, kadangi atidaro odos skylutes.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRAŽINK ATGAL DRAUGIKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR MOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENU. KURIOS JAU PRAEJO.

Įsigyk **GRAFONOLĄ**, kuris padinkams jusą namus. Lietuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Mūsų krautuvėje randasi didelis pasirinkimas **REKORDŲ** ir mašinių. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafonrašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą, nola arba lietuviškų rekordų, ir už 2c. stampa, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St. - Worcester, Mass.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDAUDOS IR PATALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,567.50 pomirtinių. Pasauly išmokėta \$247,687.15

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai prizinami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 500, IR 1000.
PAAALPINIAI SKYRIAI—\$5.00, 9.00 IR 12.00
I SAVAITĘ

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America,
307 WEST 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

M. PALTANAVICIA

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50
In Foreign Countries \$3.00
Single copies 5 cents.

Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergiais, leidžiamas

per M. PALTANAVICIA

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50
Kitose valstybėse \$3.00
Pavieniai egzemplioriai 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš augsto.

Entered as Second Class matter September 29, 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

BESIARTINANTI RINKIMAI IR ŽIURĖJIMAS! KU-KLUX KLANUS.

Kas yra Ku-Klux Klan organizacija, skaitytojams jau yra žinoma, nes "Amerikos Lietuvyje" apie tai buvo rašyta jau seniau, kaip tik ta organizacija iš pietinių valstijų persikėlė į vakarines, centralines ir rytines. Nors nuokart valdžios centrų atyda į tai buvo atkreipta ir šiek-tiek pagumota, bet klanai to ne nusigando, organizavosi ir savo kuopas steigė kur tik buvo galima. Nors klanų organizacija negali gauti čarterio ir todėl ji skaitoma nelegališka, tai vienok ir taip ji didinasi savo narių skaitliu ir rengia savo akciją kokiame tai ikišiol ne aiškiam veikimui, ir be abejonės, ateis laikas, kada ji sulos svarbią politiška rolę, anksčiau ar vėliau.

Kiek paviršutiniškai žinoma, klanai savo idėjomis yra priešingi ateiviams, o kad ateiviai yra didžiojoje žydai ir krikščionys, priklausanti katalikų bažnyčiai, tad klanai ir prieš šiuos yra griežtai nusistatę. Nusistatymas jų yra žyduis ir katalikus ne prileist į valdžią ir neduot jiems įsigalėt politikoje, o kad žydui ir katalikų skaičius šioje šalyje vis didinasi, tad ir klanų priešingumas jiems, vis labiau aštrinas. Bet kol klanai dar nėra įgavę užtekintai įtekmes šalies politikoje, tad jie kol kas, nieko tokio aiškaus prieš ateivius, katalikus ir žyduis, negali pradėti veikti, kad juos prašalintus sau iš kelio.

Bet jie visgi šitą veikt mėgina. Ypatingai jų brudėsis apsišreiškė šiais metais, kaip politikos metais, kuomet prisieina augstųjų valdininkų rinkimai. Tą jų brudėsi šiuosmet, tulį kandidatatai į viršininkus, panaudoja masinimui balsuotojų ir ne kartą jau tokių kandidatų buvo ateiviams išsireikšta, jog jie laimėję rinkimus, busią klanų priešai, neleisį jiems įsigalėt. Suprantama, toki išsitarimai nieko gero nereiškia, apart balsuotojų masinimo, ir lyg kurstymo jų pačių ateivių prieš klanus.

Tokių kandidatų išsitarimo vaisiais pastarais laikais pasirodė klanų didesnis subrudimas, ypatingai centralinėse ir rytinėse valstijose, kur keliose vietose iškilo net kruvinos muštynės tarpe klanų ir jų priešų, ku-

rias tai muštynės nors policija išvaikė ir daugelį areštavo, tai vienok klanai beveik visur buvo išteisinti ir apart to, kad policija jiems atėmė ginklus, daugiau nieko jie ne nukentėjo, gi jų priešai buvo nubaustais, nors ne visi, tai visgi kelias tokiose muštynėse dalyvavusių turėjo panešt lengvesnę ar sunkesnę baudą.

To dar ne užtenkant, neapykanta tarpe klanų ir jų priešų vis didinasi, padėtis blogėja. Herrino miestelyje jau kelintu kartu ištiko kraujo praliejimas ir paaukauta keliolika gyvasčių, pasidėkavojant vien tokiai neapykantai. Pastaromis savaitėmis pasigirsta vis daugiau skundimų ant klanų, jog tie šian ir ten pradeda veikimą tai prieš paprastus ateivius, tai prieš katalikus. Ar tuose veikimuose klanai tikrai yra kalti, dar miekas ne užtikrina, bet visgi jiems tenka gana žymus kreditas, visai ne atsižvelgiant, kad gal kas nors tik provokacijos keliu stengiasi sukurstyti riaušes tarpe vienos ir kitos pusės, kadangi rinkimams artinantės ir kaip paprastai, naudojant įvairias infriegas pažeminimui kandidatų vienos ar kitos pusės, labai gali but, jog už visus klanams šiadien primetamus darbus, gali but kaltu visai kas kitas.

Tačiaus skudimaisi ant klanų kaskart dauginasi. Štai, Des Moines katalikų dvasiškija iškėlė skundą ant policijos, jog ta sutartyje su klanais, istaisė katalikams špasa, idant tuomi sukurus prieš katalikus provokaciją Mat Des Moines mieste atsibuvo suvažiavimas visu aplinkinių katalikų labdarininkų draugijų. Ant salės, kurioje suvažiavimas turėjo savo posėdžius, plevėsavo Suvienytų Valstijų vėliava, gi žemiaus jos, ant to paties driaučiaus plevėsavo vėliava šventojo Vardo. Nakties metu kasžinkas vėliavas sumainė: šventojo Vardo vėliava tapo užkabinta viršuj valstybės vėliavos ir taip paryčiu abi vėliavos nufotografuota ir patalpinta laikraščiuose paveikslas, idant parodžius kaip katalikai savo vėliavą stato augščiau už valstybės vėliavą, arba savo tikybą stato augščiau valstybės, kas su-

daro pačios valstybės pažeminimą.

Iš to kilo didelis skandalas ir net policijos kapitonas įskustu tapo, jog su jo žinia fotografai tyčia sumainė vėliavas, klanams norint suprovokuot katalikus, kad iššaukus svetimtikijų pasipikti nimą. Miesto majoras paskyrė tam tikslui speciališka komisija, idant ta iširtu, ar tikrai policija sutartyje su klanais čia pasidaravo. Kas iš to viso išeis, kol kas, niekas pasakyt negali, vienok šiuomkart kilo didelis klegėsis iš katalikų pusės, ir čia gali sukilt didelė neapykanta prieš klanus, o pasekmėmis to gali but vienoj ar kitoj vietoje, didelis kraujo praliejimas; fanatikų juk niekur netruksta.

Detroito, rinkimų dienoje, klanai irgi pasielgė ne kitaip; jie vidurmiestyje pastatė didelį kryžių, ir jį uždege iškėlė šildą, su vardais savo kandidatų. Policija, kuri mieste daboja tvarką, žiurėjo į degantį kryžių ir nėjo jį gesint. Monitowoc, Wisconsin valstijoje, prieš miesto rotušę klanai pastatė 24 pėdų augštą kryžių, sudegino, jį, irgi policijos akiveizdoje, kas skaitoma išjuokimu miesto tvarkos. Forth Worth, Texas valstijoje skundžiamasi, jog klanai nužudė šerifą Dwight, užtai, kad tas neleisdavo klanams rengt parodas ir vaikščioti gatvėmis, marškomis apsigaubusiomis. Chicagoy vėl skundžiama klanus, jog tie užpuolė katalikų šventos Barboros kleboniją, stengėsi nužudyt kamendorių Delanos, kuris savo pamoksluose tankiai peikė klanus ir jų siekiamus tikslus.

Iš tų skundų, iškilusių pastaroje savaitėje, aiškiai matosi kurimas kokioms nors audros, mažesnių ar didesnių riaušiu, tarpe klanų ir jų priešų; tie visi skundai bene bus tik kurstymas vienos pusės prieš kita.

Generolas Pershing.

Su šiuom mėnesių, Jonas J. Pershing, buvęs vyriausiu generolu Suvienytų Valstijų kariumenės, pasitraukia iš savo vietos; jam sukanka 64 metų amžiaus ir todėl jis skaitosi užtektinoje senatvėje, kuri jam ne leidžia pasilikti kariško vado rangoje. Algą jis vienok gaus tą pačią, kokią gaudavo iš valdžios ikišiol. Algos jis gavo \$13,500 per metus, apart to dar metinio priedo sumoje \$6,500 kaipo išlaidas gyvenimo namams, ir \$1,500 žiburiams ir kurui. Paprastai, visi kariški valdininkai, kaip oficerai ir kiti, pasitraukę iš tarnystos gauna du trečdaliu savo jeigu, bet Pershingas gaus ir toliau savo \$13,500, nes tai jam pripažino kongresas speciališku aktu, bet priedo gyvenimui, kurui ir žiburiams, sumoje \$8000 jau negaus. Pershingas algą yra tris kartus didesnė už algą, kokią gavo generolas Jurgis Washingtonas. Pershingas yra skaitomas iš eilės penktu generolu Suvienytų Valstijų istorijoje, apart dyjeju, kurie buvo gavę generolo rangą

karės metu, tuomlaikinai. Kol kongresas patvarkys kitaip, Pershingas, pasitraukdamas iš armijos, netenka generolo rangos, kurią jis įgijo 1917 metais, Suvienytoms Valstijoms einant pasaulinē karē, bet jis visuomet bus lygus laipsnyje su Europos komendantais, laike karės. Apart generolo Sheridan iš 1865 m. Pershingas buvo pirmutinis generolas su pilna generolo ranga.

Kuom užsiims Pershingas, pasitraukęs iš kariumenės, niekas nežino. Jam buvo siulomos kelios vietos, kaip tai prie cirko "Laukiniai varakai", prie filmų aktorių ir daug panašiu vietų jam buvo siuloma, bet jis ikišiol į visus pasiulymus, nieko neatsakė. Galbut jis jokių propozicijų ne priims, nes gaudamas tokią algą, galės gyvent ir be pašalinių uždarbių.

Skandalo atbalsiai.

Praėjusiam pavasaryje, kaip jau žinome, Washingtono kilo skandalas prieš federališka prokurora Dougherty, kurio iš vietos išsipyrimui pasitarinavo kontrabandnikų "karalius" Jurgis Remus, kuris dabar atbuva dviejų metų baudą federališkae Atlantos kailėjime. Iškilus skandalui, Remus liudijo, jog jis gabenęs per rubežiu svaiginančių gėrimų kontrabandą, su žinia prokuroro Dougherty, kurį jis papirkė apie trimis milijonais doliarų. Dougherty buvo priverstas iš vietos pasitraukt ir tuomi viskas nurimo.

Tik dabar nežinia kas pasidarė Remui. Jis senatorių tyrinėjimo komisijai, susidedančiai iš Wheeler ir Brookhart, po prisiega ir net su dideliu gailėsčiu, atšaukė savo liudijimą ir pripažino melavęs liudydamas Dougherto nenaudai, nes Doughertui netik niekad nedavė jokių pinigų, bet ir net paties Dougherto jis niekad nematė. Jis liudijo melagingai tik jo advokatui Stearn liepiant. Stearn užtikrinęs Remui, kad jis bus paliuosuotas iš kalėjimo, jei tik melagingai liudys; jis norėdamas iš kalėjimo pasiliuosuot, liudijo taip kaip advokatas Stearn liepė, ir tik dabar persitikrino esąs suvadžiotu, kuomet iš kalėjimo jį niekas ne paliuosuoja, nors Dougherty seniai neteko savo vietos.

Šeimyniška komedija.

New Yorko teisme pastaromis dienomis tapo suvaizdinta viena šeimyniška komedija, kurioje dalyvavo tu-las Hessian, jo patii ir teisėjas Douras, kurio teisman Hessonienė atsivarė savo vyrą Miką, skūsdama jį už kėlimą namie vaidų ir net jos mušimą, kuomet pareina girtas. Teisėjas Douras ėmėsi bart neramųjį Miką, ir aiškint, jog jam netinka daužyt savo pačią, kadangi ji esanti viena iš moteriu milijonų, ir, kad ją apsaugorius, Hessian pradėta verst prie išsivadėjimo girtuokliaut.

Hessian teisinosi, jog jis negali liautis gert degtinę, nes ilgus laikus karčiamose tarnavęs kaip šinkorius, prie gėrimo yra taip pripratęs, jog jokiū būdu negali gėrimo išsivadėt. Besidėrant, teisėjas suminkštėjo iki tiek, kad sutiko leist jam išsigert kasdien po vieną degtinės siklelį. Hessian nesutiko nuokart su tuom ir prisispyręs reikalavo leidimo gert po du stikleliu kasdien. Teisėjas pagalvojęs, pridavėjo leist jam gert du stikleliu, bet pareikalavo pasirašyt, jog daugiau kai du, negers.

Čia pašoko Hessonienė ir ėmė teisėjo prašyt, kad nedimt jis jos vyro prizado, parastu patvirtinto, nes toks prizadas gali užkenkt jos vyro sveikatai. Girdi, geriaus leist jam gert du stikleliu per dieną, negu daryt tokius tvirtus prizadus, kas gali išeit į blogas pasekmes. Teisėjas paklausęs prašymo ir valandėle pagalvojęs, nesutiko leist du stikleliu gert, gi Hessian nematydamas išieities, sutiko pasiganėdinti vienu stikleliu bile tik nereiktų pasirašyt.

Ir teisėjas su tuom sutiko, tik nepasakė kur jam teismo pripažintos degtinės nusi-pirkt bus galima; o butų būg neblogai, jei teisėjas butų ir nurodos vieta, kur tą stiklelį išigynt.

Drąsi studentė.

Vieno Chicagos senesniųjų daktaru biuram, pas dr. Wiener atėjo universiteto studentė Rožė O'Rielly ir jam pasisakius savo vardą, paaiškino, jog daktaras Wiener savo laiku gydęs jos motiną. Daktaras atsiminęs jos motiną pradėjo apgailaut jos mirimą ir valandėle užstojo tyla. Tada viešnia iš savo krepšelio išsiėmė mažytį, automatišką revolverį ir jį atkišus daktaro krutinēn, du kartu paspaudė revolverio gaidi.

Šuviai, nežinia dėl kokios priežasties, ne degė. Tada ji nusigando ir revolverį nuleidus, leidosi per duris, kad pabėgus. Daktaras ją išsivijo ir kalitoriuje nutvėręs, atsivedė savo biuram ir iš čia telefonu pašaukė policista, kuriam atėjus, Rožė atsipeikėjus papasakojo, jog daktaras Wiener gydęs jos motiną, ir ne pabaigęs gydyt, ją pavadė globai kito daktaro, kuriam ją begy-dant, ji numirė. Užtai dabar ji atėjus daktarui Wiener atkeršyt už savo motinos mirtį.

Pasiuntus ją ligonbutin, patirta, jog ji po savo motinos mirimui pradėjo kvailiot, ir dabar tankiai ji gauna kvailybės apsišreikimus, kaip tik prisėmana motinos mirimą. Ar ją paleis, ar atiduos keno priežiurai, kol kas nežinia.

Nepaprasta motina.

Iš Prairie Du Chien, Wisconsin valstijoje, bėgant trukiui Chicago, Burlington ir Quincee keliu, konduktorius ėjo peržiurėdamas pasażerų kelionės bilietus. Įėjo į vieną vagoną, kuriame važiavo moteris, F. Scott, iš

Jewell, Iowa. Priėjęs prie jos konduktorius paprasė parodyt bilietą. Ji padavė ilgą, žalią bilietą, ant kurio buvo užrašyta ji ir trylika jos vaikų, visi jaunesni penkių metų ir todėl keliamo dykai, prie motinos bilieto. Konduktoriumi net plaukai ant galvos atsistojo dėl nusistebėjimo.

Nieko jis nesakęs, perėjo per visus vagonus ir sugrįžęs leidosi su Scottiene į kalbas, kuriose stengėsi išsirt, ar galimas tai daiktas, kad moteris gali turēt tiek daug vaikų, beveik vienodo amžiaus. Ir patyrė, jog tas tiesa. Ir dar daugiau, nes paaiškėjo, jog namie ji turi dar šešis, vyresnius vaikus; ji pasipasakojo, jog penkis kartus ji pagimdė trynus ir du kartu dvynus, ir visi taip gimusieji vaikai auga.

Visa šita "ekspedicia" vagonė užėmė dešimtį suolų, keliaujant į Reginą, Kanadoje.

"Brangus" aržuolas.

Miestelyje Basking Ridge, New Jersey valstijoje, yra sena presbaterijonų bažnyčia, kuri dabar šventė su-kaktuves dviejų šimtų metų savo gyvavimo. Bažnyčia, rods, sena, bet prie jos augantis aržuolas yra daug už ją senesnis, nes amžiaus skaito keturis šimtus metų.

Tai senas aržuolas, bet jis ir brangus, nes sulyg bažnyčios rektorius, kunigo Wood pamokslė pasakymo, šio aržuolo priežiura ir užlaikymas per pernykščius metus kongregacijai kainavo \$3,393.08. Aržuolas yra 96 pėdų augstas, gi savo kamieno storume turi 23 pėdas. Užtaisymui jo liemenyje ir šakose išpuvusių skylių, reikėjo sunaudot tris tonus tinko ir šakų paramams 300 pėdų medžio. Prie to atlyginimas darbininkams, sudaro sumą išlaidų už pernykščius metus — \$3,393.08.

Politika ir bažnyčia.

Jau nuo seniai girdėjosi zurzėjimai prieš bažnyčią ir jos valdžią, kam dvasiškija kišasi į politiką. Nekartą ir viešai buvo reikalauta, idant kleras žiurėtų tik savo pareigų, religijos ir bažnyčios užduočių, politikos reikalus paliekant aprupint patiems valstybių gyventojams. Tōki zurzėjimai ir nepasiganėdinimai kunigų varomomis politikomis ypatingai kilo mirus popiežiui Leonui XIII, kuomet jo įpėdiniai kunigijai davė pilną valdžią trauktis nuo altoriaus ir eit į abelną valstybių politiką.

I tai atkreipė atydą katalikiškų universitetų sąryšis, kuris pasiuntė delegaciją pas popiežių Pijų XI paklaust, ar tinka katalikų kunigijai užsiimt politika. Popiežius Pijus XI išklaušęs delegaciją, jai atsakė: "Aš jau seniai girdžiu nepasiganėdinimus bažnyčios lindimū į politiką, ir patarimus bažnyčiai nuo politikos stovėt nuošaliai. Vienok, kada politika artinasi prie altoriaus ir kišasi į religijos reikalus, tada bažnyčia ir

popiežija netik turi tiesą, bet ir savo privalumū skaito, duot patarimus, ir nurodyt, kokias tiesas katalikai turi politikoje, ir kokius privalumus jie turi atlikt".

Beto dar popiežius prisiminė, jog visiems tiems, kurie turi tikslą politikos pasišventimui, privalo tinkamai rengtis, iš anksto, kad savo užduotis tinkamai išpildžius.

Katalikų bažnyčios sv. Onos klebonas W. A. Grace, kuris buvo kaltinamas už falskavimą raštų, leidžiančių išimti iš sakrovų daug degtinės 1922 metuose, apeliacijų teisme pralošė bylą ir likosi pašmerktas kalėjimam dviem metam. Sakoma, jis padirbęs raštą, ant kurio uždėjęs ligonbučio priežiurėtojos, vienos minikės parašą, ir su tuom išgavęs daug degtinės iš valdžios saugojamos sakrovos, kurioje degtinė buvo laikoma; raštas reikalavo degtinės ligonbučio reikalams, bet degtinė atsidurė kunigo Graee nuosavybėje.

"Trinitas" mano, jog Lietuvos apšvietos ministerijos skelbiamas uždraudimas Dostojevskio ir Tolstojaus knygelių, verstų lietuvių kalbon, kaip "iš tamšios praieities į šviesią ateitį" ir "Kova kaimiečių su ponais" (šią pastarąją išleido T. M. D. Amerikoje), yra tai knygynų reklama; mat šiodvi knygutės, kaipo senos, mažai keno buvo peramos, tad paskelbus jas valdžios uždraustomis, atsiranda daug pirkėjų. Taip buvo su pirmąja, taip gali but dabar ir su antrąja, kurią paskelbtą valdžios draudžiama.

Grand Rapids (Mich.) miestelyje tulas Petras Brooks pastaromis dienomis uždibro gražius pinigus: iš New Yorko atvykęs numizmatikas, nuo jo pirkosi dabrinį doliarį, kurį buvo gavęs palaikuose savo dėdės. Doliaris buvo išleistas 1804 metuose, už kurį numizmatikas jam užmokėjo \$3,600.

Gavome pirmą numerį Šiauliuose pradėjusio naujai eit savitraščio "Republikos Gerovė". Laikraštis, kiek iš jo turinio galima spręst, yra bepartvyškas, nesišliejantis prie jokios partijos. Administracijos adresas: "Republikos Gerovė", Vilniaus gatvėj No. 225, Šiauliuose.

Sulyg "Lietuvos Žinių", daktaras Jonas Šliupas tapo pakviestas į Kedainių mokiniojų seminariją profesorium, išguldymui anatomijos, fiziologijos ir higienos. Pakvietimą dr. Šliupas priėmė ir galbut netrukės iškeliaus užimt pasiulytą vietą.

Prieš kelias savaites Persisioj fanatikams nužudžius Suvienytų Valstijų konsulį Imbrie, dabar Suvienytų Valstijų valdžia iš Persijos pareikalavo atlyginimo sumoje \$120,000, kurios pusė skiriama našlei po žuvusiam Imbrie.

PO MEDŽIU.

Malonūs broliai ir sesers! Žodis "vienybė" turi savo reikšmę pas visus civilizuo- tus žmones, tik gaila, kad ne visų jis yra suprantamas kokių jis yra, nors suprstas turėjo but jau seniai, kadangi jis skamba jau nuo ne atmenamų laikų, pas vi- sas tautas ir tautes. Pas- tuos, kurie jį kaip reikia su- prato seniau, jis išgyveno tikroje savo prasmėje ir pas tuos jis auga, bujoja ir neša vaisius. Gi pas tuos, kurie jį nesuprato ir nepažino, pas tuos jis nors prie kiekvienos progos sodinamas, bet negali prigyt, nes patys jo sodin- tojai, neturėdami reikalingo supratimo, kaip greitai pa- sodina, taip greit jį užsimir- šę numindžioja, ir taip visas pasistengimas liekasi be vai- sių, nes jį suprantanti tik iš skambėjimo, nesistengia jį pasodinėti prigdyti ir paskui kaip reikiant prižiūrėti, kad jis augtų ir bujotų, kad gal-ėtų sustiprėjęs išduot vie- nybės vaisius.

Tarpe tokių žmonių, kurie vienybės reikšmę kaip rei- kiant nesupranta ir nepažis- ta, reikia pasakyti, nors ir labai nemalonu, yra didžiū- ma ir mūsų vienuolių. Tar- pe mūsų "vienybė" žodis nors labai tankiai buvo mi- nimas seniau, ir nekarta bu- vo viešai, ir tai gana gar- siai sakytą, jog tik prie vie- nybės gali but galybė, tai vienok pastarais laikais tas visas kasžinkur užkliuvo; nesigirdi jau vienybės rei- kalavimas, nesigirdi ir tikri- nimas, jog be vienybės nega- li but jokios galybės.

Galbut taip ir gerai, nes kasgi iš tokių garsių kalbė- jimų, kad ir iš jų niekas ne išeina, apart vieno tik išjuo- kimo žodžio "vienybė". Sa- kau išjuokimo, todėl, kad po kiekvienam obalsui "vieny- bėje galybė", lyg tyčia vis apsiereiškė ne šioki tai toki nesutikimai, susiskaldymai, o iš tų gimė vaidai, kurie tę- sėsi ilgus laikus, kol tie visi obalsiai virto tikraja neapy- kanta vieny prieš kitus, ir taip nieko ne išėjus, tik pri- lūs besivaidinant, ir viskam šiaip taip aprimus, ir vėl pa- sigirdo kur nors šauksmas, jog reikia vienybės, nes be vienybės, nėra sutikimo, nėra susitarimo, o to visko nė- sant, mums nėra galima su- silyginti su svetimtaučiais ir negalima nuveikt jokia, kad ir mažiausio bendro darbe

lio, kurio nauda būtų gali- ma pasidalint kaip uždar- biu už savo darbą.

Kalbant apie sutikimo ne- buvimą, apie vaidus ir susi- skaldymus, reikia labai ap- gailaut, kad tame mūsų bro- liai yra paskendę ir jokiu budu negali save išsigelbėti iš to juos sloginančio pavo- jus, ir tai pavojaus ne vien- jiems patiems, bet ir pavo- jus, grumojančio visai tau- tai, visai lietuvių giminei. Tartum užburta yra tarpe mūsų tik nesutikimams ir vaidams viešpataut, nuo se- nujų laikų ir net iki pačių pastarųjų dienų. Kitos tau- tos, kad ir mažiausios, ku- rios lygiai kaip ir mūsų tauta, kentė svetimus prispaudi- mus ir persekiojimus, seniai jau prasiblaivė, seniai savo vienybės galybę sukūrė ir šiadien gyvena pavyzdinę gyvenimą, gi tarpe mūsų nie- ko panašaus nebuvo, nėra, ir net reikia labai abejot, kad kada nors tas įvyktų. Yra jau kaip ir pastebima, jog iš lietuvių nėra vilties, idant kas gero išeitų kada nors, kadangi lietuviai, kuo toliau, tuo vis labiau neresia į savi- tarpinius nesutikimus, į vai- dus, ir tuom save silpnina kaskart vis labiau, vis labiau save stato žlugimo pavojun, ir jie skaldysis, vaidinsis tol, kol jie tarpe savęs išsi- pjaus.

Politikoje vartojama gud- rybės. Kuomet galingesnės tautos pavergia silpnesnes, jos visuomet stengiasi pa- vergtiasias sunaikinti tiek, kad ant jų paėmus galutiną kontrolę. Suprantama, kiek- vienas daiktas, netekęs savo liusybės ir patekęs keno bent nelaisvėn, stato pasku- tines spėkas ir eina prie "žut-but", idant pasiliuosuot arba ant vietos, nuokart pražut. Toki nelaisviai ir tokiuose atsitikimuose, ker- šija savo pavergėjams, kuom galint, idant tuomi pa- siliuosuot, arba užtraukt ant savęs galutinę pavergėjų ru- stybę ir priverst juos prie žudystos. Ir ką ne imsimė, visi pavergtieji gražumu ne- pasiduoda ir nenurimsta, kol prieina šiokią ar tokią perversmę. Žiauresnieji pa- vergėjai, visuomet pavarto- ja žiauriausius budus, kad pavergtuosius privertus but- jiems nuolankiais. Ir taip elgdami jie visuomet ap- sirinka, nes savo žiaurumais sukelia tik kerštą, kurį ne

visuomet pasiseka perkšt. Buvo taip su daugeliu pa- vergtu tautų, tarpe tų ir su mūsų, lietuvių tauta, kuriai parsiejo perkšt didžiausios politiškos priespaudos. Bet prispaudėjams ne išėjo tas į nauđą, nes pavergtieji lie- tuviai, supratę pavojų ir vie- nybės reikalingumą, vienijo- si, grupavo savo spēkas, ir sulyg savo geriausio išroka- vimo, ėjo bendrai kariaut už savo liusybę, ėjo žut-but- non kovon, ir bendrai už sa- vo tiesas kovodami, kovą lai- mėjo.

Gudresnės tautos, pavergę už save silpnesnes, elgiai ki- tai, nes nenori susitept pa- vergtųjų dejavimais, nenori iš kitų valstybių, o labiausia kaimyniškųjų, užsiplėnyt blogą vardą; pavergtom- sioms duoda šiokią-tokią laisvę ir tik retkarčiais gnybtelėdamos, lėtai bet nuolatinai, žingsnis po žing- snio einant prie savo tikslo, pavergtieji prisipratinama. Bet taip elgiai tik kulturiš- kesnės ir su kulturiškesnė- mis. Su tamsesnėmis ir kul- tūriškai pavergėjai elgiai žiauriai, tik, kad save per- daug nesutepus, leidžiama pavergtom ir už save daug silpnesnėms tautoms, visą žiaurų darbą atlikt pa- cioms. Tam tikri samdinin- kai, už algas veikia kiršini- mo darbą tarpe pavergtųjų, kurie veikia pirmiausia, kad suardžius tarpe jų vienybę, kad pasėjus tarpe jų ir išau- ginus kerštus ir nesutiki- mus. O kada jau vienybei tarpe tų nėra vietos, tada gavus progą, pavartojama priemonės, kuriomis galuti- nai pavergtųjų imtiniai, be vilties kada nors pasiliuo- suot.

Ar tarpe mūsų kas šiadien veikia tokius darbus ir už algas ardo vienybę ir suti- kimą, vargiai kas galėtų už- tikrint, bet abejonės but ne- gali, kad jei ne šiais laikais, tai bent netolimoje praey- je kas nors tokį darbą dir- bo, kas nors už algą dirba- mas, sėjo ir auklėjo tarpe mūsų nesutikimus, ardė vie- nybę, net kol tas visas tarp mūsų prigijo, išbujojo ir iš- sišakojo taip plačiai, kad šiadien net ir manyt neleng- va apie to piktojo augalo iš- naikinimą, nes jis savo šak- nis ir šakas taip suleido, taip iškerėjo, kad reiktų tam tik- rų specialistų, kurie pajieg- tų surast budus to visko iš-

Kelios žinios apie Rusiją.

Šiadieninė Rusija susideda kaip ir iš keturių valstybių, kovoja už savo kalbą ir jos sueinančių federacijon, bu- tent: Rusija, Ukraina, Balt- gudija ir Kaukazo federaci- ja. Visos jos yra kontroliuo- jamos Kremliaus ponų Mas- kvoje, kurie vadinasi valdi- ninkais centrališkos vald- džios. Rusijos federacija, arba sutrumpintai vadina- ma R.S.F.R. Apart Rusijos ir Sibyro gubernijų, savi- je turi 23 republikas ir auton- miškus apskrčius, kas ap- ima 93% visos buvusios Ru- sijos imperijos teritorijos, kurioje gyvena tik 75% žmonių, priklausančių RSF SR. To priežastis yra tame, kad visos vadinamos repub- likos, priklausančios RSFS R. federacijai, yra apgyven- tos tirščiau negu pačios ru- siškos gubernijos, o ypatin- gai Sibyras.

Reikšmė sufederalizuotų republikų yra labai ne vieno- da. Silpniausiai stovi Bult- gudija, kadangi ši valstybė- lė neturi aiškaus tvirto nu- sistatymo, nes jos gyvento- jai tankiai svyruoja: nori- but nepriklausomi nuo nie- ko, kitą kartą jie svyrą prie lenkų, tai vėl pritaria savo federacijai, ir taip, ikišiol ji dar neturi nusistačius, sau aiškios ateičiai formos; prie lenkų juos tankiai traukia atsiminimai katalikiško ti- kėjimo ir tai, kad rusai-bol- ševikai nesutiko baltgu- džiams pripažinti jų kalbą net pačioje Baltgudijoje, viešose įstagoose, tai vėl nuo lenkų jie traukiasi atsiminę jog ir lenkai nėra geresni už rusus-bolševikus, ir šie ne- nori jiems pripažinti kalbos tiesos. Galiaus baltgudžius "balamuitija" ir pati tvarka, kadangi Baltgudijoje valdi- ninkų pačių baltgudžių nėra, yra valdininkais tik rusai- bolševikai, lenkai ir latviai. Yra keliatas baltgudžių ku- nigu, kurie prie šių dienų a- pystovų, jokios rolės politi- koje nelošia, jie net ir tiky- bos reikaluose "negauna ro- dos" su savo tautiečiais, ka- dangi baltgudžiai ir tikybo- je nėra dar nusistovėję; kar- tais jie simpatizuoja Rymo bažnyčiai, tai vėl glaudžiasi prie praeytje Rusijos perse- kiotos rutėnų bažnyčios. Ir taip Baltgudija klaidžioja, vergaudama svetimiams, ir nieko aiškaus savo neturė- dama. Nors pastarais lai- kais bolševikai ir pripažino baltgudžiams kalbos lygybę greta svetimų kalbų, tai vie- nok dėl daugybės žydų, len- kų, latvių ir vėliausių rusų (tai mišinys iš iš žydų su rusais, kurie rašybon ir spaudon įsivedė savo žarg- ną, vieton buvusiu rusiškų taisyklių), baltgudiška kal- ba retkarčiais girdima tik kaimuose, gi miestuose jai vietos nėra.

Padėtis Ukrainoje. Ukraina stovi stipriau už Baltgudiją ir turi daugiau sau tiesų lyginai ir tautiškas ukrainų stovis yra žymes- nis, nes ukrainai, kaip ap- naikinimui, o kol išnaikint pasisektų, reiktų laukt gal- ne vieną amžį, nes tai nega- lima nuveikt trumpu laiku, kaip reikiant. Žmogus.

bolševikų—komunistų ir ne- žymi dalelė bepartvyškių ir bolševikams simpatikų, ir todėl čia rinkimuose laimi- tik bolševikai, nes jie didžiū- moje į suvažiavimus atvyks- ta, gi nežymioji dalis simpa- tikų ir bepartvyvių, niekad nieko nelaimi dėl savo ne- skaitlingumo.

Beto tokiose suvažiavi- muose, iš kelių šimtų susi- dard taryba, į kurią įeina di- desnė dalis centrališko ko- miteto ir dalis išpildančiojo komiteto, vadinamo "cika". Antra "cikosa" dalis sudaro "tautišką tarybą", į kurią į- eina penki atstovai iš kiek- vienos republikos arba po vieną iš autonomiškųjų ap- skričių; reiškia, atstovai į- eina ne vien iš keturių pa- minėtųjų provincijų, pri- klausančiųjų saryšin, bet iš visų autonomiškųjų provin- cijų, kurios yra federacijoje su RSFSR. Tokią "tautiš- ką tarybą" turi užtvirtinti "tarybų suvažiavimas" pir- miau, negu ji pradės savo veikimą.

Gruzija, Armenija ir A- zerbeizana, bolševikų prie- varta tapo pajungtos inter- nacionalo jungan ir pakištos po rusų skraiste. Joms pas- kelbta nepriklausomybė 1918 metuose, gyvavo labai trumpai, nes 1920 metuose jos visos tapo vėl prijungtos prie Rusijos. Nuokart bol- ševikų valdžia, kad ir pri- jungė jas prie Rusijos, tai paliko kiekvienos valstybė- lės vardą ir pripažino kalbos tiesas, tik valdyt jas siuntė valdininkus, lyg gubernato- rius, iš Maskvos, bet ir tas- ne ilgam pateko, nes netru- kus visos tos valstybės li- kosi sucentralizuotos ir pa- vadintos Užkaukazio fede- racija. Bet tas Rusijai iki- šiol naudos nesuteikė, nes visos trys tos sucentralizuo- tos valstybės, nors skirias- si tarpe savęs savo kultūra, tikyba ir tradicijomis, tai vienok neapykantoj prieš rusus jos visos yra lygios, ir lygiai rusų neapkenčia, ir jiesko progų, kad nuo prie- varta paėmusių jas savo glo- bon rusų, bendrai atsikra- tyt.

Visos šitos atskiros gru- pos, kaip Ukraina, Baltgu- dija ir Užkaukazija, nors tai pačių rusų valdžios yra at- skirtos kaip ir atskiros repu- blikos, vienok jos yra kont- roleje Maskvos valdžios ir skaitomos Maskvos provin- cijomis arba kolonijomis, ir nieko veikt jos pačios, at- skirai nuo Maskvos, neturi tiesos, o jei mėgintų tai da- ryt, Maskva joms paskelbtų karę, kad su tos pagelba su- valdyt neklauszadas.

Abelna valstybinė valdžia. Rusija, kaip saryšis at- skirų valstybių, neva re- publikų, visokią valdžią ski- ria neva sulyg žmonių noro, žmonių rinkimais. Bet tie "žmonių rinkimai" yra tik iš vardo, nes visuomet valdi- ninkai paeina tik iš partijų ir įvairių politikierių abazų, ne iš pačių žmonių, šalies gyventojų; net ir pačius "rinkimus" tankiausia atlie- ka tik partijų šulai.

Pati vyriausia valdžia va- dinasi "Tarybų suvažiavi- mas", kuris įvyksta kartą metuose ir tęsiasi per kelias dienas. Tokiuose suvažiavi- muose augščiausi valdinin- kai, vadinami komisoriais (rusiškai—komisari), neva išduoda raportus ir atskai- tas iš savo darbų. Į suva- žiavimus atkeliauja veik vi- suomet 70%, 80% ar 90%

rus "raudonos armijos" disciplina, gabumą, ir kaip didelė ji yra, idant reikalui atsitikus, iš anksto jos sto- vis būtų žinomas. Kaip iš- tikrujų ta Rusijos kariume- nė yra didelė, ikišiol niekas dar nesusekė ir nieko tikri- nančio pasakyt negali, nes kiek dėta pastangų to suži- nojimui, viskas neleido galu- tiną tikslią atsiiekt. Tiek tik žinoma, jog kariumenės yra gana daug, ir kaskart ji vis didinama; kiek sprendžia- ma, nuo praėjusio pavasario ir iki šiam laikui kariume- nė bene 50% pasididino. Jei tas gali but tikra tiesa, tai reiktų tikėtis, jog šiadieninė Rusija rengiasi kruvinon ir baision karėn su kuom nors iš savo kaimynų. Visi pri- sirengimai ir kariškų reik- menų sadėliai vienok patirt niekam nenusisekė ir todėl nežinia niekam, kaip kariš- kai šiadieninė Rusija yra stipri.

Grumojimas Rumunijai. Kiek dalykai duodasi pa- tirt, Rusija aiškiai grumoj- a Rumunijai atėmimu Besara- bijos, ir galbut tame gludi svarbiausia priežastis, dėl kurios kariumenė didinama, netik gražinant prie ginklo buvusius paliuosuotais ka- reiviais, bet ir imant naujo- kav rāmumo metu daugiau nieko nereiškia kaip tik ren- gimąsi prie karės. Rodosi, jog to Rusijoje ir neslepia- ma, nės visur kalbama, jog gražumų Rumunijai nebus galima priprašyt, idant ta gražintų Rusijos buvusią Besarabiją. O jei prasidės karė su Rumunija, reiktų tikėtis karės didelės, nes kiek jau patirta, Lenkija ei- tų Rumunijai į talką. Len- kijai pasikėlus su ginklu prieš savo kaimynę, Lietu- va be mažiausios abejonės eis Lenkijai iš užpakalio už- duot smugi, idant atsiimt Vilnių iš lenkų. Lietuvai pasikėlus kariaut, suprantama, nebus jai išeities Vilnių atsiėmus grįst namo; ji tu- rės Rusijai padėt sumušt Lenkiją, kad užsitikrinos sau, jog Lenkija daugiau ne- grįš į Lietuvos žemę, ir su Rusija padarius sandarą.

Ar daugiau kas kištųsi į tokią karę, kad apgint Len- kija ir Rumunija, kol kas negalima pasakyt, bet rodo- si, kad tokių talkininkų ne- sirastų iš vakarų pusės, ka- dangi Francuzija šiadien vienodai žiuri kaip į Lenkiją taip ir į Rumuniją, ne ge- riausia akia, o kitos vakari- nės valstybės dalinai Lie- tuvą yra pripažinusios kaip- po tokią, ir nedrįs kištis į tarpą ir vieną skriaust tik tam, kad kitą atgynus. O la- biausia, kad ir Vilnių Lenki- jai niekas dar nėra faktiš- kai pripažinę, ir Vilnius to- dėl priklauso Lietuvai, kuri turi tiesą jį atsiimt kada tik turės progą.

Rusijos kariumenė. Rusijos kariumenė vadi- nama "raudonoji armija", sulyg "Public Ledger" ko- respondentto Conger, yra ta- ja smėkla, kurios baidosi šiadien tulos Europos val- stybės, o labiausia Lenkija ir Rumunija. Šių ir kitų Rusijai artimųjų valstybių žvalgai šiadien dienomis ir naktimis nemiega, dirba, kad nuodugnai priešin- gaus

Rusijai betgi tame pavojus. Nors taip gali but iš vaka- rų pusės, ir karei kilus, gal- but niekas nenorėtų kištis į tarpą Lietuvos ir Lenkijos, kad Rusijai kam apveikt, tai vienok iš rytų pusės Rusijai tokiam atsitikime grėstų didelis pavojus, nes karei užsidegus, rytuose užsikur- tų visos Rusijai priešingos

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Gyvunai ir žemės dre-
bėjimas.

Yra patirta, jog tuli gyvu-
nai jaučia prisiartinančią
katastrofą žemės drebėjimo,
ypač jaučia tai ūniais, ka-
tės, arkliai ir žuikiai. Šie
gyvunai atjaučia kad ir
menkiausias žemės virpėjimo
prisiartinimą, kas netolimoje
praetyje patirta su pa-
gelba naujausių seismogra-
fų (seimografais, tai aparatai,
parodantis žemės dre-
bėjimą).

Daktaras Hans Von Hen-
ting iš Monachium, tame da-
lyke daug ko patyręs, rašo
vokiškuose laikraščiuose,
jog ūniai ir lapės jaučia
žemės drebėjimo prisiartinimą,
prieš pat katastrofos iš-
siveržimą, ir tai apreiškia
savo neramiu bėgiojimu ir
lojimu. Beto ūniai rodo
daug energijos ir neramiai
glaudžiasi prie savo pono.

Katės, besiantinant katas-
trofai, kniaukia koku tai
permainytu, neramiu balsu,
ir glaudosi prie savo pono,
gi tų nėsant bėga nors ir
prie svetimo, sau nepažįsta-
mo žmogaus. Kartą patė-
myta prieš pat žemės dre-
bėjimo išsiveržimą, kaip viena
katė, kniaukdama gazdinan-
čiu balsu, stengėsi ant kar-
to susiimt tris savo vaikus,
kad nunešus grincion, kur
žmonės gyvena.

Zuikiai, prieš žemės dre-
bėjimą, bėga arčiau triobų,
darosi ne bailūs, net nuo
žmogaus ne labai bėga; ro-
dosi, jog jie irgi glaudžiasi
prie žmogaus, prašydami
apsaugos nuo besiantinan-
čios katastrofos.

Arkliai elgiasi visai ki-
taip. Besiantinant žemės
drebėjimui, arkliai žmogaus
nekenčia ir stengiasi iš žmo-
gaus globos pašaliuosuoti, lyg
linkėdami katastrofoje pra-
žut be žmogaus. Besiantin-
tant katastrofai, arkliai y-

tautos, netik Rusijos rube-
žiuose, bet ir užrubežiuose,
ir tokiu būdu galima butų
laukt kartu ir naminės, ir iš-
laukinės karės. Sukiltų ta-
da Kaukazo aplinkų tautos,
sukiltų ir Azijos tautelės, to-
liau pakeltų galvą vakarinė
Europa, kuri nepatingėtų
eiti šupešt Rusiją. Žinoma,
tai vis atsitiktų ne su vienu-
du tikslu, nes Rusijos rube-
žiuose kiltų atskirų tautelių
kovos už savo nepriklausom-
mybę, už pasiliuosavimą iš
rusiško jungo, gi užrube-
žiai siektų išnaudoti pačią
Rusiją medegiskai, kadangi
Rusijoje yra labai daug ne-
judintų dar turtų.

Kaip ekspertai spėja, tokia
karė kada nors turės kilti, ir
prie jos jau yra rengiamasi.
Kada karė užsikurs, niekas
negali pasakyti, kadangi tam
reikia tinkamų progų, tinka-
mo prisiernimo kaip vienoj
taip ir kitoj pusėje. O pri-
sirengimas visiems tokiam
atsitikime nėra lengvas, nes
reikia kartu ir save apsisau-
got nuo galimo but pavojau-
s, ir kito prigriebimui su-
rast tinkamus budus, taip,
kad pačiam į spąstus ne į-
puolus. T. M. Vasilius.

pač nesiduoda jot; meta
žmogų nuo savęs.

Krokodiliai, kurie budami
driežų gimine neturi balso,
prieš žemės drebėjimą išlen-
da iš vandens ir šniokšda-
mi, eina girion slėptis.

Aleksandra von Humboldt
Kuboje turi savo namuose
išaugintą žaltį, kuris yra
tikruoju pranašu, taip kaip
seismografais; prieš kiekvie-
ną žemės drebėjimą, kad ir
menkiausį, jis bėga iš namų
į atvirą lauką, ir tuomi pa-
sako, jog katastrofa prisi-
artina.

Labiausia žemės drebėji-
mą jaučia bitės. Jos anksty-
vū laiku prieš žemės sudre-
bėjimą lekia iš avilių, ren-
kasi į burius ir neramiai u-
žia, lakstydamos iš vienos
vietos kiton, ir nenurimsta,
net kol visas pavojus praei-
na.

Dr. von Henting, apipasa-
kojės šiuos savo patyrimus,
dabar rengiasi tyrinėti kitus
gyvunus, idant patyrys, ar
jie jaučia besiantinant, že-
mės drebėjimo katastrofą.

Kišeninis radio.

Radio tai aparatas balso
išnešiojimui. Šiadien žmo-
nės, tiesiok kvailioja dėl šių
aparatų ir kiekvienas, ku-
ris tik gali, savo namuose
taiso Radio aparatus. Jais
galima pasinaudoti kada tam
tikros stotys išsiuntinąja
koncertų ir prakalbų balsus,
kuriuos galima girdėti namie
turint permanenčius apar-
atus. Tulose protestonų
bažnyčiose pastarais laikais
imta rengt išsiuntimo
aparatus, idant per
tuos išsiuntinėjus į gyven-
tojų namus, bažnyčiose sa-
komų pamokslų ir giedamų
giesmių balsus, taip, kad ir
tie, kurie bažnycion neina,
gali pasiklausyt pamokslų ir
giesmių, namie budami. Ga-
liaus Vokietijoje Otto Ma-
resch išrado naują šito Ra-
dio aparatą, kurį galima ne-
šiotis kišeniuje. Yra tai apa-
ratas labai mažas ir kainuo-
ja Suvienytų Valstijų pini-
gais tik vieną doliarį ir 75c.
Sakoma, kad vėliaus juos
bus galima pirkt už vieną
tik doliarį. Ir žmonės juos
labai perka. Sako, jog pra-
dėjus šiuos aparatus parda-
vinēt, tik viena diena jų pa-
duota 40,000.

Kadangi aparatui reika-
linga augštai turēt vielas,
kad balsas jomis butų iš-
siųstas, ar sugautas, todėl ir
šis kišeninis aparatas be jų
apsieit negali. Tam tikras
kryjelis, su ištemptomis vie-
lomis, dedamas į žmogaus
skrybėlę, gi nuo kryjelio ki-
tos vielos, po drabužiais, ei-
na į kišeniuje nešiojamą a-
paratą, ir iš čia paskutinė-
mis vielomis balsas perveda-
ma į klausyklas, kurias ant
ausų užsidėjus, galima kla-
usytis koncertų ir kitokių Ra-
dio išnešiojamų balsų, vai-
kščiojant gatvėmis, ar sė-
dint kur nors pavėsyje.

Visi Radio aparatai, ramu-
mo laikais yra "legališki" ir
visiems prieinami, bet kurės
metu jais naudotis negali-
ma, kadangi jais pasinaudo-

dami žvalgai galėtų sugau-
dyt visas štabų siuntinėja-
mas žinias telegrafais ir te-
lefonais. Euorpoje tokius a-
paratus draudžiama naudoti
net ir ramumo laikais, arti
kariškų įstaigų, net ir viešo-
se vietose.

Dar saulės spinduliai.

Tulas Marcel Moreau, iš
Burlington, Cal. darydamas
bandymus, kaip galima su-
traukti saulės spindulius, ne-
tikėtai pataikė jų sutraukti
vienon vieton tiek, kad jų
karščiu galima sudegint de-
gancius daiktus, ir sutarpint
metala, net žymioje toluo-
je. Su pagelba savo išradi-
mo Moreau saulės spindulių
karščiu išdegino skylę kiau-
rai augantį medį ir, išstarpin-
o skylę kiaurai geležinę
štangą, pusės colio storą,
nuo jų budamas dvidešimt-
ties pėdų atstume; sakoma,
jog su tiek pat spindulių
karščio, tą patį galima pada-
ryt ir dvidešimties mylių to-
lumoje, o pagerinus spindu-
lių sutraukimo aparatą, butų
galima nuveikt ir baisiai
pragaištingą darbą, iš labai
toli veikiant.

Panašus išradimas jau
nuo seniau yra žinomas An-
glijoje, tik ten išrastas bu-
das tą patį veikia ne su sau-
lės, bet su elektros
pagelba. Dabar Mereau
savo išradimą kaip pasinau-
dot saulės spindulių karščiu,
norėtų pasiulyt kariškai val-
džiai, kad ta jo išradimą pa-
naudotų karės laukuose, bet
atsimena, kad Anglijoje yra
toks išradimas jau nuo se-
niau, ir tai praktiškesnis,
nes juom galima pasinaudoti
prie įvairių aplinkybių, kuomet
saulės spindulių karščiu
galima pasinaudoti tik gied-
riosios dienos, kada saulė
matoma, ir todėl norint pasi-
naudoti Moreau'o išradimu,
reiktų laukt kol saulė pasi-
rodytų, o jai pasirodžius, no-
rint priešui pridirbt blėdies
ir nuostolių, reiktų samdyt
aną bibliškąjį žydų Jozuą,
idant tas priverstų saulę sto-
vėt ant vietos ir vis bėrtų
savo spindulius į Moreau'o
aparata, lyg į kokią milžtu-
ve.

Išnaudojimas jurių vandens.

Nėra mažiausios abejonės,
jog laiku bėgant, žmonės iš-
baigs žemėje kasamus ang-
lius, išsėms ir naftos šalti-
nius. Ir todėl šiadien tuli
žmonės jau galvoja, kuom
reiks užpildyt anglių ir naf-
tos vietas. Vandenpuoliai ir
upės šiadien iš dalies jau iš-
naudos gaminimui elektros
jiegos. Tad pradėdama jie-
kot butų, kaip išnaudoti ju-
rių vandens nupuolimą ir
pakilimą.

Reikia manyt, jog ims dar
daug laiko, kol toks budas
bus išrastas. Ne kiekviena
vieta ant žemės yra patogi
jurių vandens išnaudojimui.
Tam tinkamos tik tokios
vietos, kur jurių vandens
veržiasi prie sauzemio siau-
romis vagomis ir įlankomis.
Tokiose vietose besiveržian-
tį vandenį reikia sulaikyt ir
priverst prie judėjimo, kad
toks judėjimas sukty ratą,
grįsdamas į jures. Tokiu
būdu vandens butų galima
naudoti gaminimui elektros
per visą parą. Kad daugiau

pasinaudot, reikalinga su-
rast budas, kuriuo butų gali-
ma vandenį priverst sukt
ratą ir kuomet jis kildamas
jurėse, veržiasi į tvenkinį, ar
prudą.

Toks budas yra jau išras-
tas. Viduryje tvenkinio yra
dvi turbinos, kurios vande-
nį blaško vienon ir kiton pu-
sėn, ir tuomi priverčia prie
judėjimo vandenį, kuomet
tas veržiasi tvenkiniu, ju-
rėms pakilant. Judėdamas
vanduo suka ratą, kurio jie-
ga suka elektrą gaminančias
mašinas.

Apie naujus išradimus.

Vokietijoje tulas mokslin-
inkas išrado budą kaip pa-
sendint šviežius, vos tik iš
distilerijos išėjusius svaigi-
nančius gėrimus, kaip degti-
tė, vynas, alūs ir kitoki.

Švieži, svaiginanti gėri-
mai, žmogaus sveikatai ir
gyvubei mažiau yra pavojin-
gi, kada jie, po jų išsunki-
mui, pastovi ilgą laiką, bent
kelis metus; kuo ilgiau jie
stovi nejudinti, tuom darosi
geresni.

Dabar išrasta budas, su
kurio pagelba galima pasen-
dint alkoholiškų gėrimus,
kaip tik jie išėina iš distile-
rijos, ne reikalaujant ilgai
laukt. Tam yra naudojama
tlenas arba azotas, kurio
prileidus į šviežius, alko-
holiškų gėrimus, tie tuojau į-
gauna visą skonį, kokį alko-
holis gali gaut išstovėjęs
dvidešimts metų.

Smuika buvo žinoma lai-
kuose Ravaño, Ceilono ka-
raliaus, 5000 metų prieš
krikščionišką erą.

Londono visos gatvės tve-
ria ilgi 2,223 mylių.

AFGANISTANAS.

(Žinutė iš geografijos)
Afganistano valstybė už-
ima Yrano vasaros rytų da-
lį, Hindukušo kalnus ir va-
karų Pamyro dalį. Afganistanas
yra valdomas nepriklausomo emi-
ro. Šita šalis labai kalnuo-
ta ir sunkiai įeinama. Afga-
nistanas apie 7 kartus di-
desnis už Lietuvą, bet ap-
gyventa ten bent 6 kartus
rečiau. Vietiniai gyventoi-
jai afganai laikosi Mahome-
to tikybės. Jie pasižymi
narsumu, gyvena sodžiais ir
verčiasi ukio darbu bei gy-
vulių veisimu. Per Afga-
nistaną eina trumpiausis
kelias iš Indijos į vidurinę
Aziją ir iš ten į Europą. Į
Afganistano parubėžį iš In-
dijos ir Rusijos vidurinėj A-
zijoje nutiesta geležinkeliai,
bet pačiam Afganistane, be
takelių per kalnus ir upių
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prekėmis. Upių išlėniu-
se stovi prekybos miestai—
arčai ir Rusijos šoną: He-
ratas, o į Indijos—Kandaha-
ras ir Kabulas, Kabulo mie-
stas gyvena emiras. Europie-
čiams Afganistanas yra be-
veik neprieinamas, kadangi
afganai prisivengia Rusijos
ir Anglijos, kurios tyko jų
išlėnių, nėra kitokių kelių;
tais keliais eina karavanai
su prek

PRAMONĖ LIETUVOJ IR KITUR.

(Iš "Lietuvos Ukis")

Balandžio mėn. mes turime tai pačiai manufaktūros grupei kiekybę tomis, jau žymiai padidėjusią lyginant su Kovo mėn. maž daug 20% ir lygiagretų tos importo grupos vertės padidėjimą maž daug 25%.

Detalioje lentelėje Balandžio mėn. yra du skaičiai audimams: 48,7 tonos, 1.571.502 mtr. ir kt., ir importuotų audimų vertė apskaityta į 3.845,3 tukst. litų (Kovo mėn. tinkamas skaičius—3.724,3 tukst. lit.). kitų manufaktūros prekių (siulu, verpinių ir kt.) kiekybė rodo žymių padidėjimą, kame tos importo dalies—pusiau fabrikatų—vertė padidėjo bemaž dvigubai (1.876,5 tukst. litų prieš 962,6 t. lt.).

Ir taip, Balandžio mėn. didžiausias importas kiekybės ir vertės skaičius teko pusiau fabrikatams, kaipo pigesnėms prekėms.

Bet atsiranda klausimas, ar pusiau fabrikatų importas auga iš skaičiaus gatavų fabrikatų, ar pats savaimi, išlaikant tokį pat fabrikatų betarpiam vartojimui ižvežimo didumą. Tasai klausimas gali but spręstas tik smulkiu apžiūrėjus ižvežamas įvairios manufaktūros rūšis. Jeigu pusiau fabrikatai eina fabrikatų bei amatų pramonės reikalams, tolimesniam perdirbimui, tai jų importo augimas rodo, kad fabrikatų pabrangimas užrubežio rinkoj duoda galimybės vystyti savai pramonei, kas, žinoma, reikalauja pusiau fabrikatų ižvežimo.

Prie tokių priklauso verpiniai, siulai. Tos rūšies dirbinių importas, kaip mes matome iš Balandžio mėn. davinių, rodo žymią pirmynę.

Reikia pabrėžt, kad Balandžio mėnesiui tenka užvis didžiausia mėnesinė import vertė, bent 5.721,8 tukst. lit.

Gegužės mėn. audimų ižvežimas yra žymiai mažesnis (metrais ir tonomis), dėlto kiek didesnis kiekybiniai yra pusiau fabrikatų ir kitų manufaktūros importo kiekybė; yra kiek didesnis (apie 6—7%) svorio vienėtų (tonų) skaičius ir maž daug 30% mažesnis importas metriniais matais. Rezultate Gegužės mėnesio importo vertė yra mažesnė už Balandžio mėn. maždaug 20%. Tuo budu ir Gegužės mėn. mes konstatuojame tą aplinkybę, kad žymiai (30%) sumažėjus fabrikatų ižvežimui ir palyginama mažiau didėjant (6—7%) pusiau fabrikatų ižvežimui, importo vertė rodo mažėjimo tendenciją.

Birželio mėn. yra analoginė visais atžvilgiais tendencija: audimų ižvežimas metrais mažėja, pusiau fabrikatų ižvežimas (tonomis) pakilo 10% (artutiniai), ir bendrai importo vertė nupulė maždaug 23%.

Liepos mėn. kreipia į save dėmesį didelis manufaktūros grupos bendros vertės sumažėjimas audugiau negu 100%, butent: Birželio mėn. 3.544, tukst. lit., Liepos mėn. 1.632,0 tukst. lit.

Ką gi mes matome smulkiuose Liepos mėn. importo skaitmenyse?

Audimų ižvežta 58 tonos, siulų ir verpinių—62 tonos ir kitų pusiau fabrikatų ir dirbinių—93,7 tonos.

Tuo budu, palyginus su Birželio ir Gegužės mėn., visoj ižvežimo linijoj matyt bendras sumažėjimas, užvis didesnis audimų ir apskritai fabrikatų srityje.

Rugpjūčio mėn. importas pasitauso, ir sykiu su fabrikatų ir pusiau fabrikatų ižvežimo didėjimo, padidėjo ir bendra ižvežimo vertė maždaug 30%; vis dėlto tas skaičius dar toli yra nuo Birželio mėn. didumo.

Rugsėjo mėn. mes vėl turime davinių ir metrais, ir tonomis, kame ižvežimas, apskaitytas metrais, yra daug didesnis, negu tinkamas skaičius (metrais) visais pirmaisiais mėnesiais. Iš bendro manufaktūros skaičiaus metrais, audimams tenka tik 666.900 mtr., o kitiems: pusiat fabrikatams ir dirbiniams, kaipo pigesnei medegai, tenka didelis skaičius—1.078.000 metru.

Viso audimų ir kitų manufaktūros prekių metrais Rugsėjo mėn. ižvežta 1.744.00 mtr. Be to, tame pat Rugsėjo mėn. ižvežta: audimų 40,3 tonų, siulų ir verpinių 26,3 t ir kitos manufaktūros 169,1 tonų.

Mes matome, kad importo vaidmuo sulyg skyriaus "ižvežimo manufaktūros", kur įeina įvairūs pusiau fabrikatų konfekcinijų imonių reikalams, vis didėja.

Ir nežiurint į tai, kad Rugsėjo mėn. vežimas, išreikštas ir metrais ir tonomis, yra daug didesnis negu visais pirmaisiais mėnesiais, Rugsėjo mėn. ižvežimo vertė yra daug mažesnė, negu Sausio—Birželio laikotarpiu.

Spalio mėn. importo vertė vėl peržengė 4 milijonus litų, ir importais metrais tada sumažėjo 30% ir bemaž 100% pakilo manufaktūros tonomis ižvežimas; tam mėnesiui esama tokių importo davinių: audimai 350,9 tonos, 2.659,1 tukst. lit. vertės, audimai 1.160.000 mtr., siulai 47, ton., 424,6 tukst. lit. vertės, manufaktūros dirbiniai 74, ton., 1.053,4 tukst. lit. vertės.

Svarbiausias pakilimas teko prastesnių ir pigesnių audimų skilčiai, butent: Rugsėjo mėn. buvo iš viso ižvežta tokių audinių 40,3 tonų, Spalio mėn.—350,9 t.

Rugsėjo ir Spalio mėnesiai tai manufaktūros žiemai ižvežimo sezonas. Kiekybinis padidėjimas tais mėnesiais yra visai naturališkas, tačiau reikia pažymėt, kad pigesnės rūšys išstumia brangesniasias.

Tokiae pat augštyje liekasi kiekybiniai ir Lapkričio mėn. importas, betgi vertė jo tame mėnesyje yra daug didesnė, (apie 20%) ir siekia bemaž 5 mil. litų.

Gruodžio mėn. ižvežimas žymiai publi' ir kiekybiniai ir vertės atžvilgiu.

Nuo 1923 m. Spalio mėn. oficiališka Finansų M-jos statistika paduoda ne tik kiekvienos atskiros grupės importo vertę, bet ir atskiromis skiltimis.

Procentiniai 1923 m. pabaigoj, kaip ir pradžioje, audimų ižvežimas yra užvis didžiausias ir sudaro savo vertę nuo 53% iki 65% visos ižvežtos manufaktūros vertės.

Betgi importas skiltyje "manufaktūros dirbiniai", kur įeina gatavi daiktai, baltiniai, antklodės, skepetaitės ir p., savo svyravimu daro jau žymią įtaką i bendrą importo rezultata. Taip, pavyzdž., Lapkričio mėn., palyginus su Spalio mėn., audimų importas sulyg vertė pasiliko bemaž tokio pat didumo (2.661,5 tukst. lit. prieš 2.659,1 t. lit.); importas antroj skiltyj "siulai" daug mažesnis, bet skiltyje "manufaktūros dirbiniai" žymiai išaugo ir kiekybiniai, ir vertės atžvilgiu, ir net tiek, kad dėl to bendra Lapkričio mėn. importo vertė padidėjo, maždaug 20%. Ir nors ta skiltis dar nėra mažesnė už skiltį "audimai", nes jos vertė, santykiy su visa verte, svyruoja tarp 25% ir 40%, tačiau tai importo dalis, matomai, įgauna vis didesnę ir didesnę reikšmę.

Padarius visos importo grupos "manufaktūros" analizą bendrai visiems 1923 metams, mes prieiname prie tokių išvadų.

Antroj metų pusėj pastebima kai kuris manufaktūros ižvežimo sumažėjimas, kiek tai liečia jos vertę.

Bet kai dėl jos kiekybės, tai jos ižvežimas antrą pusmetį viršija ji negu pirmą pusmetį, butent: pirmi 6 mėnesiai (Sausis—Birželis) 833,1 tonų ir 4.671.469 mtr.; antri 6 mėnesiai (Liepos—Gruodis) 1755, 6 tonų ir 4.505.400 mtr.; ir tinkamai Sausio—Birželio, importo vertė 25.936,9 tukst. lit.; Liepos—Gruodžio importo vertė 18.387,0 tukst. lit.

Kiekybiniai ta importo dalis, kuri yra matuojama metriniais vienetais, t. y. kaip tik brangiausiai importuota dalis, antrame pusmetyje sumažėjo (4.671.469 mtr.—1.505.400 mtr.)=166.069 mtr. Tada daugiau negu dvigubai išaugo importo skaičius tų prekių, kurios yra įvertinamos ir apskaitomos muitinėse tonomis, vadinasi prastesnių ir pigesnių prekių, ir tai bendra importo vertė sumažėjo apie 30%. Tai, be abejo, liudija apie pigesnių prekių importo didėjimą.

Bet kadangi Vokietijoje tame laikotarpyje prekės neptigo, tai, matomai, pigesnės manufaktūros prekės buvo perkamos ne Vokietijoje (pavyzdžiui, per Danzigą—enų prekės) ir, be to, importo objektas kiek pasikeitė: rietoj fabrikatų importe atsirado daugiau pusiau fabrikatų (verpiniai), kurie yra perdirbami Lietuvos fabrikuose (audžiamuosiuose, konfekcinuosiuose) ir amatinių dirbtuvėse (siuvklose). Nėra abejonių, kad 1923 metais Lietuva daug daugiau pradėjo eksportuoti pas save namie, negu anksčiau. Lietuvos siuvklos ir konfekcionieriams reikalinga ižvežta daugiau įvairių pusiau fabrikatų drabužiams gamint. Lietuvos gelumbės fabrikai reikalauja įvairių verpinių, kurie buna Lietuvoje perdirbami.

Pagaliaus pinigų krizis ir surištas su juom vartojimo krizis verčia įieškot pigesnės medegos, kuri leistų išplėst pardavimą ir prekių realizavimą Lietuvos vidaus rinkoj.

Tampresniamė ryšyje su Lietuvos vartotojų rinko pačiu savo objektu randasi 2-os grupos, butent maisto produktų importas.

Iki Birželio mėn. priskirtinai maisto produktų importas, šiek tiek svyruodamas, laikėsi vienodame augstume—arp 2,5 ir 3,0 tukst. tonų, o importo didžiausia vertė buvo Sausio mėn.—2.699,3 tuks. lit.

Nuo Rugpjūčio mėn. importas žymiai išaugo kaip kiekybiniai, taip ir vertės atžvilgiu: po 3.026 tonų Birželio mėn. seka 7.183,6 t. Rugpjūčio mėn. (didžiausias metų skaičius) 3.616,8 tukst. litų vertės. Rugsėjo skaičius mažesnis—6.121,3 t. (maždaug 12—), bet vertė net kiek didesnė—3.641,4 tukst. lit. (mažiau 1%). Spalio ir Lapkričio mėn. importas kiek puola ir paskui kiek pakyla. Gruodžio mėnesyje.

Išžiūrėsimė i vidujinį importo skaitmenų turinį, t. y. atskiras ižvežamųjų produktų skiltis: cukrus viršija visas kitas importuojamas prekes.

Sausio mėn., kada visos tos importo grupos vertė pasiekė maksimumo pirmame pusmetyje (2.699,3 t. lt.), cukraus daliai teko 1.312,9 tukst. lit., o kiekybiniai cukraus importas pasiekė bemaž pusės viso maisto produktų importo (1.353,4 tonos iš 2.842,4 tonų).

Cukraus ištekliai, žinoma, yra importuojami stambiomis partijomis. Todėl mėnesinis tyrinėjimas parodys, kada, kokiais mėnesiais tie ištekliai buvo ižvežami.

Nuo Sausio 1 d. iki Liepos 1 d. buvo ižvežta cukraus 1.871,6 tonų už 4.695,9 tukst. litų prie bendro maisto produktų importo 15.907,4 t. 18.217,3 t. lt. vertės.

Antrą pusmetį (nuo 1923 m. Liepos 1 d. iki 1924 m. Sausio 1 d.) buvo ižvežta 6.469 tonos cukraus 5.599, tukst. t. vertės, prie bendro maisto produktų ižvežimo antrame pusmetyje 30.321,8 tonų, 17.898,3 tukst. litų vertės.

Kreipia į save domą cukraus antrame pusmetyje žynus atpigimas: vidutinė cukraus tonos kaina 1-ame pusmetyje—963 lt., 2-ame pusmetyje—865 lt.

Suprantama, kad cukraus Lietuvoi ižvežimas ir jo vartojimas antrame pusmetyje yra daug didesnis.

(Daugiau bus)

STRAIPSNIS 91

PIENO PAŠILDYMAS.
Kad pašildžius pieną iki tinkamos temperatūros, idėk bonkute į indą šilto vandens taip, kad vanduo pasenėtų visą pieną. Virink, bet neužvirink. Bandant šiltumą, užlašink ant rankos. Jei jaučiasi maloni šiluma, tai kudiški tiki. Jei pienas per karštas, atvėsinink pakieš po kranu šalto vandens.

KUDIŠIO LAIKYMAS BONKUTE PENINT

Kudiški čulpiant reikia ji ant kelių laikyt, galvą išlaint ant rankos. Bonkute reikia laikyt per visą laiką, ir tokioje pozicijoje, kad bonkutes gurkly nuolatots butų pieno. Jei taip yra, tai neleidžiama orui čulpiant per čulpiuką. Duok kudiškiui progą gerai sukast čulpiuką.

PENEJIMO ILGIS

Čulpiamas turi baigtis i kokią dvidešimt minutų. Jei kudiškis rija gūžiai, atitrauk čulpiuką valandėlei, jei jis mieguistas, neduok snaust kol neišbaigs bonkutes. Jei to nežiurint, užmigty, atimk bonkute ir neduok nieko iki kitam sykiui.

JEI JUSU KUDIŠIS NEDAPENĖTAS, TAI PRIEŠ JI STOVIA LIGA

Nežiurint progreso medicinoje ir apsvietos, šeši milijonai mūsų vaikų mokyklose yra nedapenėti. Kaltoš daugiausia motinos, nes jos nepažįsta pavojaus ženklų. Blogas penėjimas yra gilus, vidinis dalykas. Jis pradeda savo mirtiną darbą pirm, negu nepastebintieji pamato. Blogiausia tai tas, kad jis paliečia visus. Nedapenėtas kudiškis labai tinka ligoms. Pavyzdžiui, džiova bujoja tarpe tokių. Nebuty taip sunku išnaikint taip vadinamas vaikystės ligas, jei butų galima prašalint nedapenėjimą. Kiekviena motina turi apsugot savo kudiškį del jos pačios labo ir del labo kitų vaikų.

Nedapenėjimas yra visaus blogo maisto. Pridedant Borden's Eagle Pieną i vaikų valgi motina gali but tikra, kad teikia jam tikrą apsaugą. Nelabai seniai moksliški eksperimentai, daryti su mokyklų vaikais, parodė, kad Eagle Pienas atžymėtinai pasekmingas gydant nedapenėjimą. Vaikai gavę Eagle Pieną, rodė daugiau progreso negu penėti su paprastu bonku pienu. Daugelis augo du syk smarkiau. Nes Eagle Pienas turi kiekvieną veikėją, reikalingą vikriai sveikatai.

Perskaityk atyžiai šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasidėk at-

Reikalaukit mūsų Naujo 1925 metų knygu katalogo

"Dirva"

Mokslu, Literaturos ir Politikos Savaitraštis
Išaina penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.
Prenumerata metams \$2.00
Lietuvon metams \$3.00
Pusei metų puse kainos.

"Dirva"

3352 Superior ave.,
Cleveland, O.
"Dirvos" Agentura Siuncia Pinigus Ameriką.

KILA IŠGYDOMA

Su Stuardo Plapao Paduskaite. Jus galite mest šalin visus diržus, kadangi Plapao paduskaite yra vien tam padaryta, kad jus išgydyt nuo kijos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta nenuslenka ir tuo budu geresnė negu diržas. Jokiu diržų ar sprendžinių neturi. Minkšta, lengva nešiojimui. Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalius. Mes pristigime, ką sakome, atsiųsim jums išmėginimui visai DYKAL.
Plapao Laboratorijos,
3059 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.

Jeji galite žindyti savo kudiškį, duok jam Eagle Pieną, maista, kuris išauklėjo daugiau stiprių ir vikrių vaikų negu visi kiti kudiškių maistai krūvon sudėti.

Tūkstančiai motinų liudijo jo vertę kaip kudiškių maisto. Gydytojai rekomenduoja ji delto, kad jis svarus, saugus ir lengvai kudiškių suvirškomas.

Nėra jokiu abejonių apie jo grynumą arba puikų rezultate Eagle Pieno del kudiškių penėjimo. Jis visados grynas ir šviežias.

Jeji nežinai kaip vartoti Eagle Pieną, prisitusk mums šitą paskelbimą ir mes pasiūsime jums penėjimo instrukcijas, Kudiškių Knygą ir kitas brangias informacijas dyka.

THE BORDEN COMPANY
Borden Bldg. New York

No. 1.

Naujas Lietuvis Graborius

JUOZAS J. DIRSA

Geriausiai patarnauja už pigiausia prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą arba gimine, kreipkitės prie manęs. Nuo rugpjūčio 1, J. DIRSA perkraustė ofisą i naują vieta, po numeriu:—

13 Ellsworth Street.
Tel. Cedar 4953.

Prailsiskit Kalėdas!

Su Jusu Gimimėmis Lietuvoje Jungtinių Valstijų Linijos surengė Kalėdinę ekskursiją i Lietuvą plaukiant ant LEVIATHAN nuo New York'o

Grudžio 6-tą p. Biscas ves šią ekskursiją nuo New Yorko tiesiai i Kauną. Jus pasieksite jusu naminį miestą laikų del Kalėdinų švenčių. Ant jusu kelionės, jus turėsite švarius smagius kambarius, gerą valgi, mandagų patarnavimą ir beno koncertus kiekvieną dieną. Del pilnų informacijų rašyk dabar i

United States Lines,
45 Broadway, New York
78 State St., Boston, Mass.
Valdantieji Operatoriai del
U.S. SHIPPING BOARD.

Tel. Park 2470

BEN. MENDELSON,

Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoj, taip Europoj.
390 Main St., Room 391—932,
Worcester, Mass.

Worcesterio

PENKIŲ CENTŲ BANKA,

316 Main Street,

Turtas — \$22,500,000

Įdėjimai eina ant intereso pirmą bizonal dieną kiekvieno mėnesio.

BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.

Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS Gydo, Reumatizmas, Ranku, Koju, Nugaros skaudėjimas, Salti, Ranku, Koju, tirpimas, Dusulį, Galvos skaudėjimas, ir teip visokių skaudėjimus (tik ne rones).

Tūkstančiai žmonių yra išgyde o milijonai dar nežino apie tai. Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati averia usuz naudoti gydymu.

Kaina 75 centai, \$1.50 ir \$3.00, ir 10 centu extra už persiuntimą.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKSNIS NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 382
HARTFORD, CONN. U. S. A.

"AMERIKOS LIETUVIO" SPAUSTUVEJE Atlieka Visokius Spaudos Darbus !!!

NORI ŽINOT

Kas dedasi Lietuvoje, pačiam pasauly, ore ir ant vandenu; kaip gyvena artimieji ir tolymieji kaimynai, koks jų gyvenimas ir kultūrinis plėtojimas.

Skaityk "Trimitą"

Jame rasi visa trumpai, aiškiai ir visiems suprantama kalba aprašyta: apie naujausius išradimus, įvairiausius nuotikius įvairių tautų ir žymesniųjų žmonių įvairiose epochose, gražiausių pavelskų tiek iš lietuvių, tiek ir kitų tautų gyvenimo, eliu, straipsnių svarbiausiais dienos klausimais, daug gražių apysakų žymesniųjų lietuvių ir kitų tautų rašytojų, įdomiausių įvairenybių, juokų, poilsio valandai ir daug naudingų pasiskaitymų. "Trimitas" vienas turtingiausių ir pigiausių lietuvių laikraščių. Eina kas savaitė ketvirtadieniais, knygos formato 32—48 puslapių. Prenumeratos kaina 8 m. antram pusmečiui: LIETUVOJ—6 litai, UZSIENY—\$1½. "Trimito" adresas:

"Trimitas," Kaunas, Laisvės Al. 26 Nr.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobiliu vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms. Kreipkitės šiuo adresu:
MOTIEJUS KIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

Zinios iš Amerikos Lietuvisio PIKNIKO

Amerikos Lietuvisio piknikas atsibuvo rugsėjo 21, 1924. Diena buvo labai graži, svečių buvo labai daug, diena praleista linksmai, dovanas laimėjo sekanti:

- 1—Kelonę į Lietuvą laimėjo B—4878, A. Cohen., 149 Stockton St., Brooklyn, N. Y.
- 2—Saxafoną laimėjo A—4041, M. Cronin, 15 Sylvan Ave., Waterbury, Conn.
- 3—Armoniką laimėjo L. Antanavičia, 262 Fourth St., So. Boston, Mass.
- 4—Grafoną laimėjo—4608, R. Bakštis, Box 46, Silver Lane, Hartford, Conn.

5—Laikrodį laimėjo—1779, J. Šimel, 218—17-th Avenue, Irvington, N. J.

6—Smuiką laimėjo—446, S. Simkė, 1825—18-th St., Pittsburgh, Pa., S.S.

7—Laikrodėlį laimėjo B—1109, Adomas Tvarkunas, box 227, Paquonock, Conn.

8—Mandoliną laimėjo C—2978, Shirle Fuller, 27 Endicott St., Worcester, Mass.

9—Ziedą laimėjo—4738, Zofija Rusas, 93 East Indiana Ave., St. Charles, Ill.

10—Amerikos Lietuvis metams, D—3883, Laurinas Grigonis, 10 Esther St., Worcester, Mass.

11—Fontaninę plunksną laimėjo, B—411, J. Wafner, Center St., Shelton, Conn.

12—Retežėlį laimėjo, D—4381, Mabel Stercus, R.F.D., Dodge, Mass.

Visiems pirkusiems tikietus, labai širdingai dėkavojam. Visiems pardavėjams labai ačiu už pasidarbavimą; rodosi visiems pasiuntėm dovanas. Jeigu kas negavo, meldžiame pranešt už savaitės laiko, nes dar keliatas yra nepasiųstų.

The persons listed above are winners of the articles given at the picnic of the Amerikos Lietuvis, September 21, 1924. We thank both the purchasers and the sellers of the tickets.

Amerikos Lietuvis Adm. 15 Millbury Street Worcester, Mass.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

Ukės Suvienytose Valstijose
Ukių skaitlius. Sausio 1, 1920, viso buvo 6,448,343, ukės Suvienytose Valstijose, sulýginus su 1910 metų 6,361,502. Tas parodo padidėjimą iš 86,841 arba 1.4%. Tas ukių skaitliu padidėjimas (1.4%) yra mažesnis negu padidėjimas kaimų gyventojų skaitliu. Pasiremiant informacijomis nuo rinkėjų, pasirodo, kad 1919 metais daug žemės neišdirbta dėl stokos darbininkų, ir 1920 m. cenzas tą žemę kaip ukės neskaitė.

Ukių žemės. 1920 metais ukių žemės buvo 955,883,715 akrų, palyginus su 1910 m. 878,798,325 akrais, arba padidėjimas iš 8.8% ir padidėjimas 5.1% pagerintos žemės. Priežastis didesnio ploto ukių žemės negu pagerintos žemės yra tame, kad daug nepagerintos žemės, kuri pirmiausia buvo vartojama ganykloms, buvo pridėta prie ukių kaimuose valstijose.

Apskritai imant, 1920 metais kiekviena ukė turėjo 148.2 akrus žemės, palyginus su 1910 metų 138.1 akrais. 1920 metais, paprastai, ukė turėjo 78 akrus pagerintos žemės, palyginus su 75.2 akrais 1910 m.

Ukių vertė. Ukių vertė 1921 metais buvo \$77,924,100,338 palyginus su 1910 m. \$40,991,449,090, arba padidėjimas iš \$36,932,651,248 arba 90.1%. Žemės ir namų vertė, kuri sudarė 5/6 dalį visos sumos, padidėjo 90.6% tarp 1910 ir 1920 m., vertė įrankių ir mašinerijos, 184.1%; gyvulių vertė 62.7%. 1920 metais ukės ir ukių dalykai buvo augstai pakainuoti.

Apskritai imant, ukių nuosavybės vertė ant kiekvienos ukės 1920 metais buvo \$12,084 palyginus su 1910 metų \$6,444. Nejudinamo

turto vertė (žemės ir namų vertė) ant kiekvienos ukės 1921 metais buvo \$10,284, palyginus su 1910 metais \$4,71. Vertė įrankių ir mašinerijos ant kiekvienos ukės padidėjo nuo \$199—1910 metais iki \$557—1920 metais, ir gyvulių vertė nuo \$774—1910 metais iki \$1,243—1920 metais.

Ukių didumas. Iš visų Suvienytose Valstijose 1920 metais 12.4% ukių turėjo mažiau kaip 20 akrų; 23.3% nuo 20 iki 48 akrų; 15.6% nuo 49 iki 99 akrų; 2.3% nuo 100 iki 499 akrų ir 1% 1,000 akrų arba daugiau.

1920 metais 60.9% ukių savininkų išdirbo savo žemės, 1.1% prižiūrėtojų išdirbo žemę, ir 38.1% nuomininkų išdirbo žemę. 1910 metais 37% visų ukių buvo nuomininkų išdirbta; 1900—35.3%; 1890—28.4% ir 1880—25.6%.

Ukininkų lytis ir tauta. Sulýg 1920 m. cenzo pirmą sykį ukės klasifikuot sulýg operatorių lyties. Iš visų ukių Suvienytose Valstijose (6,448,343) 6,186,624 buvo vyrų valdomos ir 261,719 moterių, arba 4.1% moterių.

Iš visų ukių Suvienytose Valstijose 1920 metais 56.3% operuotos čia gimusių, baltodžių ukininkų, 9% svietur gimusių baltodžių ir 14.7% murinų rases ukininkų. 1910 metais nuosimčiai buvo čion gimusių baltodžių, 10.5% svietur gimusių baltodžių, ir 14.5 murinų. Svarbu patėmyt, kad nuo 1910 iki 1920 buvo sumažėjimas svietur gimusių ukininkų.

949,889 parvuoti ukininkai Suvienytose Valstijose 1920 metais susidėjo iš 925,708 negrų, 16,680 indijonų, 6,892 japonų ir 609 hinų.

1920 metais parvuoti ukininkai turėjo 47.3 akrus žemės, palyginus su 191.3 akrais svietur gimusių baltų ukininkų ir 162.6 akrai čia gimusių baltodžių ukininkų. Skirtumas yra tame, kad parvuoti ukininkai randasi pietuose, kur ukės paprastai mažos, kuomet daugumas svietur gimusių baltodžių ukininkų randasi valstijose kur ukės didesnės.

Šalys, iš kur paėjo, daugiausia svietur gimusių ukininkų (581,068) 1920 metais buvo sekančios: Vokietija—140,667; Švedija—60,461; Norvegija—51,399; Kanada—48,668; Rusija—32,388; Austrija—30,172; Anglija—26,614 ir Danija 25,565. Reikia atsimint, kad tos skaitlynės nereiškia tų tautų gyventojų skaitlius Suvienytose Valstijose. Imigrantai iš kaimurių šalių, kaip tai iš Italijos, Lenkijos ir Airijos, neužiima žemdirbyste.

Ukininkų amžius. Iš visų ukių operatorių Suvienytose Valstijose 1920 metais sulýg amžiaus, 6% nesulaukė 26 metų amžiaus; 20.9% buvo nuo 25 iki 34 metų amžiaus; 20.9% nuo 35 iki 44 metų amžiaus; 23.3% nuo 45 metų; 15.6% nuo 55 iki 64 metų; 9.2% 65 metų ir viršaus.

Ukininkai klasifikuoti sulýg metų ant ukės. Sulýg skaitliu metų praleista ant ukių, kuomet skaitlius surinktas, ukininkai klasifikuoti sekančiai: mažiaus kaip vienus metus, 10.6%; vienus metus, 14.4%; 2 iki 4 metų, 22.4%; nuo 5 iki 9 metų 17.4%, ir 10 metų ir daugiau, 35.1%.

Suv. Valstijos galėtų maitinti daug daugiau gyventojų.

Suvienytos Valstijos turtingos dideliais žemės plotais ir galėtų išmaitinti 300,000,000 gyventojų, beveik nesiremiant ant didesnės dalies įgabenamų valgių ir kitokių reikmenų, kaip kad šiadien yra daroma, sako agrikultūros departamento

ekspertai, kurie riša problemą kaip sunaudot atliekamas žemės plotus. Bet toks didelis gyventojų skaičius turėtų priimt kitokias gyvenimui sąlygas, ir turėtų palaikyti ukių ir girių produktus daug augštesniame laipsnyje.

Prie šios išvados prieita, išstudijavus gyvenimo sąlygas vakarinėse Europos šalyse, ypač Vokietijoje ir Anglijoje. Visi faktai imami studijavimui, yra iš prieškarinių laikų, žinoma, nepatariama Suv. Valstijoms nužengt prie Europos gyvenimo sąlygų. Imant pavyzdžius Europos sumanoma sunaudot atliekamą žemę, parodoma kokius žingsnius Suv. Valstijos turės imt, kad pavalgydinus nuolat besidauginančius gyventojus, nesiremiant ant valgių, iš kitų šalių.

Butų reikalinga padaryt didelės atmainas, kad išmaitintus 300,000,000 gyventojų. Reiktų daug mažiau valgyt mėsos, kad neleidus gyvuliams visai išnykt. Tuom pačiu sykiu reiktų daug daugiau vartot valgius, gaminamus iš žemės. Yra departamento ekonomistų aprokuota, kad žemės produktai turėtų but padauginti 50 nuosimėiu, ir tas pat turėtų but padaroma su gyvuliais. Patyrimai nekuriuose Europos šalyse, parodo, kad tai galimas daiktas.

Apart žemės, ant ukių dabartinių laikų Suv. Valstijose dar yra 600,000,000 akrų, kuriuos būtų galima sunaudot, nors didesnė jų dalis yra neproduktyviška ir daug kainuotų, kad padarius tokią. Vienok dalis tos žemės turėtų but laikoma ganykloms, reiktų tinkamai paskirstyt žemę javams ir ganykloms. Apart to, dar lieka 470,000,000 akrų žemės, tinkamos vientik ganykloms, ir apie 270,000,000 akrų drėgnos žemės, tinkamos tik auginimui miško ir gėris.

VEJO MALUNAS.

Rašo kas moka ir kas nori.

Iš lietuviškų dirvonių

Braklino. Mūsų garbingi vienminčiai iš Lietuvos, inportavo didelį žvėrį, šako, paeinantį iš kokio tai karaliaus giminės. Patys juom kiek reikia apsidžiauge, dabar rengiasi jį vežiot po "provinciją," kad ir kitiems parodžius. Vaziot žadama be klėtkos, visai palaidą, mat jis Lietuvoje išaugintas sulýg naujausios "demokratybės principų" ir todėl nė žmonėms, nė gyviesiems gyvūlėliams ne pavojingas. Vadinasi, tai naujausios mados žvėris. M. M.

Bustuoj. Čia atsibuvo didelės "sorkės", atsiųstos lietuviškos kompanijos "Kuk & Co." Idomiausis "kavalkas" buvo tai, kaip Gegužis su savo automobiliu "i-vaziavo į stulpą". Vadinasi, visu smarkumu, iš kalno atužęs, kaip hērė, taip ir sulindo stulpo vidun (lyg į kokią vėderą), su visu automobiliu, ar girdėsi. Znočinas, Geguželis prauzo, arba stulpo jis likosi prarytas. B. C.

Baltmargė. Musų dirvone "viešpatauja" didelis sujudimas dėl dviejų nepaprastų apsirėškimų, butent: kriaučių "stiprios unijos" atsiradimo, ir "šioruose" uliavojiu pertraukos. Mat dievuliui atvėsinus orą, "mėnulio pienas" ilgai nerugsta, o čia visose pusėse labai reikia. Nors imk, žmogau, gyvas žemėn įlysk. Net baisu kad nekiltų revoliucija. Teliukas.

Švicerlandija. O mės kas? Ir mės lietuviška giminė, ir mės darbuojamėsi pakėlimui mūsų tautos ir šventos viėros. Vieni dirbame šurius, kiti melžiamė ožkas, kiti ganyteliukas, o dar kiti, pi-

namėsi sau daktarų ir profesorių vainikus, su kuriais tikimėsi gautis redaktoriais ir tenai per ne pabaigtus amžius gyvent ir karaliaut, vis ką nors koliojant.

Zakrest.

Kvyland. Mės čia turėjome lietuviškos svetainės įkurtuves. Iškilnių vakarą atidarė vyčių vaiskas, su "puiškiu raritu", vėliaus buvo pašventintas sienų. Sienos pašventinta padegimo kraujais, paskui išpildyta antra programo dalis, kuri susidėjo iš knygu pažiūrėjimo komisijos raportų, kritiku, protestų ir didelio šauksmo "gevalt!" Uždegimas.

Kaunasi. Prie visokių įvairumų, iš Dievo "loskos", pas mus atsiranda ir visokių "menininkų". Anais metais kasžinkas užaugino Lietuvos did. kunigaikščiui Vytautui barzdą, o dabar Trimitas S. Daukantui "užželdino" plaukus ant galvos (tą liudija jų "nutapyti" paveikslai). Dr. D. D.

Nujok. Mylėtojų "kasininkas" (tai ne koks senas "hinetis" su kasomis, bet taip sau toks "darbuotojas") pasilaikė sau dešimtį doliarų už tai, kad jis knygas savo "nasliedninkui" ne atidavė per vieną mėnesį. Nu ir ką jūs jam padarysit? P.K.M.

KIBIRKŠTELES.

Kaip kitur kas katalikus peikia, niekina ir net persekioja, tai "katalikiškas profesorius" tyli kaip katinas ant girnų, bet tegul lietuviškai kas suminė klerikalų tai jis tuojau sušuks:—Berdievis, burnotojas, žlembia, hurbis, kudikis negavęs "ca-cės" (gal, cicės?), bobiška!

žlembia, tautininkų veislė, vyskupas Graičunas, sandvičiai, laisvamaniai, šliuparniai, lieja krokodilio asaras... —O.F.M.

Man rodosi, kad gamtai labiausia priešinasi tai moters. Tik matykite: Vasaros karščiuose jos rengiasi žieminiams drabužiais, o žiemos laikais, jos vaikščioja su nuogom krutinėm. Jos taip darė kada turėjo ilgus plaukus ir trumpus "razumus", taip daro ir susilaukę trumpų plaukų; aišku, kad plaukai joms razumą ne padilgino. —Mikas K.

Ir sakykit kas čia bus! Valdžia platina blaivybę ir todėl draudžia gert degtinę. Blaivybės tarnai degtinę pila į vandenį, o daktarai mums sako: Jei norit but sveikais—gerkite daug vandens Hm... gerai but sveiku, bet baisu, kad policistas nenutvertų begeriant vandenį su degtine... Juk tai blaivybės "įstatymo" peržengimas! —Mikas K.

Pastaruoju laiku išdygo nauja lietuviška idėja, tai sekiojimas paskui vytes. Vienas saubostonietis, visą nedėdienį praleido bėgiojimai paskui vieną vyte: ta į bažnyčią, ir jis paskui; ta ant viškų, ir jis paskui; ta už altoriaus, ir jis paskui; ta į zakristiją, ir jis paskui. Ir taip pailsės, išalkęs, namo parėjo vienas, lyg žemių kišeniun prisipylęs. —Tai...

Kaip tik "gerbiami darbuotojai" paliovė Lietuvon važiuot, tuojaus ten pasijuto stoka "bosų" Dabar nėra kam Kauno karčiamose kumščiomis stalus daužyt, "angelkai" keikt ir eit į ministerijas, duot vėjo už nesudėjimą cymentinių "saidvokų". Dabar tie bosai "Amerikoj" tik giriiasi, kaip Kaune jie "gademavo". Atleisk jiems, viešpatie!... —O.F.M.

Tai, ką čia daug stebėtis, kad griešni senberniai naktimis nemiega, tik "šešiolikines" vaikosi. Nugi žiūrėkit, Valijos kunigaikštis kaip atvažiuo Amerikon, visą savo buvimo laiką tik pusantrios valandos miegojo, net lapių medžioklėn kartą pavėlavo. Tik jau "tokiai asabai", rodosi, reiktų miegot ir miegot. —XXX.

Ponas Davis tai smarkus vyras. Jis kur tik į svečius nuvažiuoja, visus moka "sužavėt" tik vienu demokratų gerumais, ir tylėjimu apie republikonus. Šiaip tai su visais, kaip jis sako, didelis vargas. Ir jam bus vargas, jeigu smarkiai taip bošdamas, praloš savo lenktynes. —Ne?

Vėliausiu laiku pripažinta, jog žmogaus sveikatai kenkia labiausia dumai, tik gazono dumai niekam nekienkia. Taip tvirtina garsiausi daktarai, kurie turi automobilius. —XXX.

"Airišiai" yra geriausi pasaulyje katalikai, nes nemočia savo kalbos, o jų kunigai nemoka lotyniškai skaityt. —Driksf.

VIETOS ŽINIUS.

Ne užmirškite. Ateinančioje subatoje, eidami gult, ne užmirškite savo laikrodžius viena valanda atsukt atgal, idant nedėlios rytą atsikėlę rastumet tikrąjį laiką, nes nedėlios ryto antrą valandą visi miesto laikrodžiai bus "sugrąžinti prie civilizacijos". Toliausias laikrodžių sukinimas Mass. valstijoje bus išrištas visuotinu balsavimu Lapkričio mėnesyje, rinkimuose valdininkų.

Pavykęs išvažiavimas. Praėjusioje nedėlioje atsibuvęs "Amerikos Lietuvio" piknikas, visais atžvilgiais pavyko. Diena pasitaikė labai graži ir vidutinai šilta. Žmonių privažiavo apie pusantro tukstančio, netik iš visos Mass. valstijos, bet ir iš kitų. Susirinkusius linkminimo lietuvių benas, Našūkaičio vedamas, ir armonikų orkestra. Minios žmonių linksmi laiką praleidę, tementant išsikirstę. Laimėjusius dovanas, administracija skelbia kitoje vietoje.

Atėmė laidus. Praėjusioje savaitėje, už netikusį automobilais važiavimą, atimta automobilių laidai trylikai ypatų, tarpe kurių yra Brigita Zokaitis iš po No 29 prie Corral gavės ir Juozas Glickis, iš po No. 45 prie Providence gatvės. Be to yra užrekorduota apie dvi dešimtis penkios kitos ypatos, kurių prasižengimai bus tyrinėjami, ir galbut didžiūmai iš jų laidai bus atimti.

Išteisino namų savininką. Teismas išteisino savininką sugriuvusio namo prie Harding gatvės, kurio sienai griuvant Birželio mėnesyje, tapo užmuštas Izrael Tucker. Raporto buvo pažymėta, jog siena nebuvo parėmta ir todėl ji griuvo. Teismas nerado namo savininko kaltės tame ir jį skundusi našlė Tuckerienė, reikalavdama atlyginimo už žuvusį savo vyrą, nieko negavo.

Apkaltino policistus. Miesto taryba atrado kaltais du policistus: T. J. Shea ir J. M. O'Brien, kuriėdu buvo kaltinami už nepildymą priskyrimų ir neįsivadymą smulkmenišku raportų. Jiems siuloma bauda: nemokėjimas algos už dešimtį dienų darbo ir dirbimas 30 dienų viršlaikio. Jei pasirodys reikalas, bus galima dar ir kalėjimas pasiųst. Beto yra dar kaltinami trys kiti policistai už girtybę darbo valandose.

Žiburėlio vakaras. Nedėlioje, 28 Rugsėjo, įvyks vaikų draugijos Žiburėlis, vakaras, kurio programą susidės iš dainų, deklamacijų, muzikos ir šokių. Programą išpildys draugijos nariai, vaikai. Bus tai vakaras prieš atidarymą vakarinės mokyklos. Vakare bus aiškinaama kam yra reikalinga mokintis rašymo ir skaitymo, ir kaip reikalinga auklėti priaugancią jaunąją kartą. Gi nedėlioje, Spalio 5 dieną, 10 valandą ryto atsidarys mokykla.

Worcesteriečiai privalo atmint žiburėlio rengiamą vakarą ir jį skaitlingai susirinkt, idant pasiklausius kaip ir kokiais keliais mes turime žengt prie kultūros ir apšvietos. Žiburėlio pirm. H. Stonkus.

Ruošia vakarinę mokyklą. Vietinė Sandaros kuopa pastarame savo susirinkime nutarė įsteigt vakarinę mokyklą suaugusiems, kad norinčiuosius pamokius lietuvių kalbos ir rašybos. Veikiančioji komisija dabar dirba planus, kaip mokyklą palaikyt ir kokiomis išlygomis pamokas bus galima vest. Sakoma, jog yra daug pasizadančių mokyklon istot.

Ne visiems draustina. Kuomet teismas baudžia kalėjimu ir pinigais paprastus "fornerius", jai pas tuos randama "lašukas" degtinės tai airis, Jonas Doherty, kurio krautuvėje atrasta degtinės, "Grand Jurės" likosi išteisintas, galbut tik todėl, kad jis sakėsi degtinę laikęs savo paties reikalams. "Grand Jury" savo posėdyje užtruko devynias valandas ir jokiū budu negalėjo surast Doherto kaltės, kuomet už tokius prasižengimus kiti ir be "Grand Jury" kaltais atrandami kelių minučių bėgyje.

Konsekruos kapus. Ateinančioje nedėlioje bus konsekruojama šv. Jono kapai. Konsekracijos ceremonijas atliks vyskupas O'Leary, asistuojant daugybei kunigų iš vietinių ir aplinkinių katalikiškų parapijų. Iškilnėse dalyvaut yra kviečiamos visos katalikiškos draugijos. Tikimasi, jog iškilnėse dalyvaus suvirš dešimtis tukstančių žmonių.

Jau baigia gyt. Kompozitorius Mikas Petrauskas "Amerikos Lietuvio" Redakcijai rašo: "Siunciu Jums labas dienas iš Lietuvos Metropolitio. Po perkuno nutrenkimui aš jau baigiu taisyti. Vakar nuimta nuo krutinės mano bandaža. Visą laiką mane prižiūrėjo daktaras Devenis. Jusų Mikas Petrauskas."

Po "obuolių vakarienei". Chester Ross, 18 metų ir F. Munzert, 17 metų amžiaus, išėję į laukus pasikėlė sau "obuolių vakariene", ir kaip dabar pakelėmis obuolių niekur netruksta, jiedu pusėtinai tų obuolių prisišveitę, ant kelio susirgo dėl persivalgymo. Pravažiuodamas koks automobilis, radęs juos begulint dejuojančius, netoli valstijos ruožiaus, paėmęs parvežė ir atidavė policijai, kuri juodu nusiuntė miesto ligonbutin.

Paroda ne išgelbėjo. P. F. Dowd, policisto kasžinkur tapo atrastas girtas ir užtai atitemptas teisman, kad čia pasiteisintų. Teisėjui pradėjus jį klausinėti, jis ilgai nelaukęs ėmė teisintis, jog policistas jį areštavo visai be reikalo, nes jis atsisėdęs ant žemės sau išėjosi. Sako, "dieną, aš dalyvavau demokratų parodoje, nešiau partijos papartį, ir gatvėmis

vaikščioldamas taip pailsau, kad grįždamas namo ir jausdamas kojų skaudėjimą, aš atsisėdau pasilsėti; atėjęs policistas paskaitė mane girtu ir areštavo, neklausydamas mano pasiaiškiniimo". Dowd neseniai paleistas iš pataisos namų, tad teisėjas nepaisėdamas jo parodoje dalyvavimo, liepė jį atgal į pataisos namus išgabent.

Politikierių suvažiavimas. Praėjusioje subatoje atsibuvo Mass. valstijos demokratų ir republikonų suvažiavimas; republikonai savo vakarą turėjo Mechanics salėje, gi demokratai Armory auditoriume. Buvo ir parodos miesto gatvėse. Republikonai bandė parsikviest ir prezidentą Coolidge, kad tas išrėžtų prakalbą, bet prezidentas telegrafu atsakė, kad atvykt negali. Demokratų smarkiausiu kalbėtojum buvo gubernatorius Cox.

Ruošia kompanijai karę. Worcester Central Labor Union savo susirinkime užgryrė rezoliuciją, kuria nutarta paskelbt gatvekarių kompanijai karę, už panaikinimą konduktorių ir tuomi suparalyžiavimą elektrinių geležinkelii komuniakcijos. Pirmiausia bus reikalauta miesto valdžios priverst kompaniją gražint konduktorius, gi jei tuom nebus tikslas atsiektas, tada bus reikalaujama miesto valdžios, kad ta leistų šitą dalyką išrišti miesto gyventojų visuotinu balsavimu.

Dzimdzi-Drindzi artistams labai sekasi. Pradėjo jie savo veikimą nuo So. Bostono. Pirmą vakarą publika salėn netilpo, antrą vakarą salė buvo pilnutė. Publika labai užganėdinta. Jų veikimas Bostono aplinkėse šiaip sutvarkintas: Rugsėjo 25 d. Brighton, 26 Montello, 27 Haverhill, 28 Lawrence, 30 Nashua, N. H., 1 Spalio Cambridge, Mass., 2 ir 4 Spalio Worcester (Lietuvių salėje), 5 ir 6 Spalio Worcester (parapijos salėje), 7 Spalio Norwood, Mass. (parapijos salėje).

Vėliasnį jų maršrutas kitose kolonijose, bus paskelbtas vėliau. Linkime jiems kogeriausių pasekmių, iki užbaigimui jų darbo.

L.U.P.Klubo vasarnamyje, 18 Rugsėjo atsibuvo šokiai su dovanomis. Žmonių buvo gana daug prisirinkę. Dovanos buvo skiriamos pinigaiškai, pirma ir antra. Bet iš šokusių pasirodė lygiai, tai ir laimėjo dovanas lygiai. Laimėjo už šokimą šios ypatos: Vincas Židerskis su Ona Lukošiuite ir Antanas Valinskas su B. Smith.

Jaunime, kuris norite atsižymėt šokuose prieš žiemą, dalyvaukite Klubo šokuose ant "bungalow", kurie atsibuna kas ketvergas ir subata. Kiekvieną vakara buna kas nors įvairaus. Šokiai tęsis kol pradės but salta. L.U.P.Klubo Koresp.

Gardner, Mass. Vakarinė mokykla ir Amerikonizacijos kliaosas prasidės Rugsėjo 29. Dėstoma anglų kalba, skaitymas ir rašymas tiems,

kurie jau lanke mokyklas, ir tiems, kurie dar nelanke. Šiais metais bus sutvertos kliaosas, kurios lyginsis su trečiu, ketvirtu, penktu, šeštu, septintu ir aštuntu skyrium dieninių mokyklų, apart pradinių kliaosų. Pilietystės kliaosa bus Connors St. mokykloj. Taipgi bus kliaosas Coleman St., Conors St., Pleasant St. ir Prospect St. mokyklose. Taipgi bus siuvmio ir skrybėlių dirbimo kliaosas Coleman St. ir Prospect mokyklose, ir skrybėlių dirbimo kliaosa Connors St. Registracija sioms kliaosoms skirta Rugsėjo 22, Connors St.; 23 d. Coleman St. ir 24 d. Prospect St. nuo 7 iki 8 vakaro. Išregistravimas kainuoja \$1.

PARSIDUODA NAMAI—FARMOS!!

MILLBURY STREET, 4—4—4 kambarių namas, 6000 pėdų žemės. Rand virš \$600 į metus. Kaina \$5,500, įmokėt \$500. SO. WORCESTER, 3—tenementų namas, ir Cottage. Daug žemės, įmokėt \$2000. ARTY VERNON SQ. Du trijų tenementų namai ir banė. Prienama kaina, geros išlygos. 46 AKRŪ farma netoli Worcesterio. Derlinga žemė, geri budinkai. Kaina \$6500, įmokėt \$1000. Galima mainyt ant namų mieste.

PARSIDUODA. PARSIDUODA graži ukė arti miesto, gera žemė, moderniškas namas. Telefonuokite: PARK 2812—M.

KAS-SKAITO "AMERIKOS LIETUVI" TAS VISKĄ ŽINO.

APSIDRAUSK NUO NELAIMĖS!! 1000 dolerių apdraudos tik už 75 centus "Amerikos Lietuvis" šiomis dienomis įvedė Apdraudos Skyrių savo skaitytojams už labai pigią kainą be jokių skirtumų—seniems ir jauniems. Nereikia daktaro ir jokių kamantinėjų nėra., kiekvienas gali but apdraustas. 1000 dolerių apdraudos bus išmokėta kiekvienam, kuris sutiktų nelaimingą mirtį, arba pražudytų abi akis, abi kojas. 500 dolerių gaus, kas neteks vienos rankos, vienos kojos, vienos akies. Po metų laiko 1000 dol. užauga iki 1500 dolerių; 500 dol. užauga iki 750 dolerių. Kadangi dabartiniais laikais nelaimių visur atsitinka labai daug, todėl kiekvienam žmogui reikalinga apie savo apdraudimą gerai pamastyf.

NAUJA KNYGA VISIEMS REIKALINGA: KAIP IŠSIIMT PILIETISKAS POPIERAS? Ką-tik išėjo iš spaudos knyga, kaip išsiimt pilietiskas popieras su visais reikalingiausiais klausymais ir atsakymais, ANGLŪ ir LIETUVIŲ KALBOSE. Galite gaut pas mus, kaina 80c. M. PALTANAVIČIA, 15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

PARSIDUODA. PARSIDUODA ukė, 58 akrai žemės, daug dirbamos, miško, 10 galvijų, vištų, 4 kiaulės, visi įrankiai, nauji budinkai, prie gero kelio į visus miestus, prie krautuvio, prie stoties, graži vieta. Parduosiu pigiai. CHAS. SINKEVICH, R.F.D. 3, Oxford, Southbury, Conn. (38—39)

AMERIKOS LIETUVIO OFISE, 15 Millbury St., Worcester, Mass. (39—40)

PARSIDUODA bučernė ir grosernė, pigia kaina, geroj vietoj. Biznis gerai išdirbtas. Parduoda iš priežasties ligos. Atsišaukite "Amerikos Lietuvio" ofise, 15 Millbury st. Worcester, Mass. (37—40)

PAJIEŠKOJIMAI. REIKALINGA mergina arba našlė, nuo 25 iki 45 metų amžiaus, už gspadinę. Meldžiu atsišaukt. Su mokestiu sutiksim. Aš esu našlys. Adresas: A. J. K—Maytis, BOX 371, R.F.D. No. 4, Bridgeport, Conn. (37—39)

PAJIEŠKOJIMAI. VYRAS 38 metų amžiaus, turi stubą \$12,000 vertės, gero, blaivo budo, darbštus, nevedęs, pajieško merginos sau vest už moterį savo amžiaus, kadir vyresnė. Norėtų, kad ji turėtų apie tris tukstančius pinigų ir butų gero budo. Kuri sutiktų, tegul kreipiasi laišku ant šio antrašės: Petras Gudaitis, 25 Lafayette St., Worcester, Mass. (39—40)

PAJIEŠKOJIMAS. PAJIEŠKAU brolio Juozo Juonio, kuris pirmiaus Jau du metai, N. H., 22 High st. Jau du metai, kaip gavom laišku nuo jo. Prašau atsišaukt. Vincas Juonis, Daugai, Alytaus apskr., Lithuania.

Antanas J. Milleris, Lietuvis Advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

"Skrom," P. Lipneviciaus išrasta gyduolė dar esant jam Lietuvoje. NEPASIDUOKITE REUMATIZMUI!!! Reumatizmas dabar labiausiai žmogui įkriėja, kada oras nuolat mainosi. Bet nepasiduokite! Gyduolės "Skrom" yra pagdyt daugelį žmonių, kuriems pinigų ir laiko sutalpinio. Šimtai žmonių pasigelbėjo vartodami "Skrom". Jų pavardes ir adresus mes jums prisišimsime del persitikirinimo. Jeigu jus sergate reumatizma, nepasiduokite. Rašykite pas mus, mes prisišimsime šiu stebuklingų gyduolių. Nelauk ir nekentėk be reikalo. Bonkutė "Skrom" 1 dol., su prisiuntimu \$1.25. M. Paltanavičia, 15 Millbury st., Worcester, Mass.

Atsiysk tiktai 85 centus. O gausi vaistų nuo nervų, išgasties, nuomario, klajojimo, bėmėgės, galvos skaudėjimo, ausyse užimo ir visokių nervų nusilpėjimo. Nianausis sapnininkas su daug paveiklų, apdarytas \$1.50. Taipgi mes užlaikome didžiausią krautuvę visokių lietuviškų žolių ir šaknų su lietuviškais nurodymais, kaip vartot. Geriausia Trejonka 60c. pakelis. Atsiysk 10c., o gausi visokių žolių ir knygu kataloga. Reikalaujam agentų pardavinėjimui musų visokių žolių.

M. ZUKAITIS, 451 Hudson Ave., Rochester, N. Y. (30—4) J. L. Pašakarnis, Lietuvis optometristas ir akinų pritaikintojas. 447 BROADWAY, So. Boston, Mass.

JONAS CIVINSKAS. Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglis ir persamdo trokus prie visokių darbu. Adresuokit šiaip: 340 Harding St. Worcester. Tel. Park 4156.

Dykai nuo patrukimo kenčiantiems. Nedėvėk diržo—išvengk pavojingų operacijų. STUARTO LIMPANČIOS PLAPAO PADUSKAITĖS yra skirtingos nuo parišamo diržo, jos yra išlaikinės gyduolės, limpančios prie kuno ir duodančios sustiprinimą toms kuno dalims, kurioms reikalinga. Neturi jokių šniurų nei sprendžinų. Nenuslenka ir neatsiremia į kaulus. Tukstančiai šiomis paduskaiteimis gydosi namie, nesutrukdami nuo darbo ir daugelis praneša, jog šitokiū būdu išsigydo. Minkštos kaip mošastai—lengva pridėt—nebrangios. Už jas gauta auksinis medalis Romoj. Grand Prix medalis Paryžuje ir garbingas paminėjimas Panamos ekspozicijoje, San Francisco. Procesas atsisaišymo yra naturalis ir daugiau nereikia dėvėt diržų. Mes prirodysim tai pasiusdami jum Plapao išbandymui visiškai DYKAI. Nesiusk pinigų, tik parašyk mums. Plapao Laboratories, 3057 Stuart's Bldg., St. Louis, Mo.

Nervuotiems Vyrams. Nusilpę, nervuoti vyrai gali pasigydyt namie vartodami stebėtinias gyduoles, kurios per trisdėsimtis metų suteikė pagelbą tukstantiems. Jei kenčiate nuo nusilpimo, atminties ir stiprybės netekimo, inkstų nesveikumo, nedrausmo, ar negalėjimo elgtis normaliai, tai galite pasveikt vartodami šias gyduoles. Jos suteiks stiprumą ir gyvumą, galėsit vėl naudotis gyvenimo dovanomis. Kad praparodžius Jums veikimą ir galę šių gyduolių, mes prisišimsime užtektinai dēl 15 dienų vartojimo už 60c., vieton \$2.00, reguliara kaina. Mes nesiusim sempelių, bet tiek, kad užtektų dēl 15 dienų vartojimo, kuris pagydys Jumis. Kadangi šių siulyma suteikiam tik trumpam laikui, rašykit mums tuoj, ir mes atsišimsime gyduoles, be jokių ženklų, nurodančių kas yra pakelyste. NOVO COMPANY, Dept. 39, Vanderbilt Bldg., New York, N. Y. (39—40)

Lietuviams Užeiga! Šiuomi pranešu gerbiarniems Lietuviams, kad po No. 275 Grafton St. aš užlaikau gražų fruit ir Ice Cream užteiga Meldžiu prie progos atsilankyt. ANTANAS GAIDIS, 275 Grafton st. Worcester. (39—42)

GREITA KELIONĖ Į LATVIJĄ! WHITE STAR LINE. Greičiausias Kelias į Lietuvą! N. Y.—Cherbourg—Southampton. Išplaukimai kas suba. 4. Milžinai laivai Majestic, Olympic, Homeric. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus. AMERICAN LINE WHITE STAR LINE. N. Y.—Plymouth—Southampton—Cherbourg—Hamburg. Reguliariski išplaukimai. Puikus, dideli, greiti laivai. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus. RED STAR LINE. N. Y., Plymouth, Cherbourg ir Antwerp. Dažni išplaukimai. Naujas laivas Belgenland, taipgi Lapland ir Zeeland. Visos uždarytos, privatiškos kajutos. Geras valgis ir visi patarnavimai. Kreipkitės prie vietinių agentų, ar į Passenger Department, 84 State St., Boston, Mass.

NEW YORK HAMBURG United American Lines. Trupmiausias kelias į visas dalis LIETUVONI! Išplaukia kiekvieną savaitę su mūsų laivais de luxe "Resolute", "Reliance", "Albert Ballin", "Deutschland". Kurie veža I, II ir III klesą pasaziarius ir populiariški laivai, "Mount Clay", "Cleveland", "Hansa", "Thuringia" ir "Westphalia" su cabin ir III klesą. Geras; mandagus patarnavimas; puikus kambariai, puikios apytovos. United American Lines, Julius Rottenberg, Inc., 260 Hanover st. Boston, Mass. arba kiti įgalioti agentai.

EKSTRA !! Turiu pranešt, kad atidariau naują čeverkyk krautuvę. Turiu naujausios, geriausios ir gražiausios mados, visokios rūšies čeverkykus, kaip vyriškų, moteriškų, mergaičių ir vaikų. Tik atėikit patis persitikirint, busit užganėdinti. Jums plačiai žinomas—VINCAS ČESNA, senas ledinis, 90 Millbury Street, Su pagarba, V. Česna.

Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyimo namų. Taip PRANAS LEVERIS. Dailydė-staliorius. gi talso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydė, malonėkite kreipitis pas mane, po numeriu — 15 Millbury Street, Tel. Park 8177, Worcesteryje.

APTIEKA Vienintėlė Lietuvio Vaistinyčia. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami suėdyt pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kurioms nėra galima per tolumą atėit, tai rašykite, o mes prisišimsime reikalingus vaistus per ekspresą. A. BUDREVIČIUS, 122-Millbury St., Worcester, Mass.

DR. TESSMER, Dentistas, 306 MAIN STREET, Worcester, Mass. (virš Iver Johnson krautuvės) SUTEIKIA SAZINIŠKĄ PATARNAVIMĄ LIETUVIAMS! Tel. Park 3310.